

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Dr. Regele Ferdinánd és
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Györgytelep: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre 480 Lei.

Fél évre 240 Lei.

Negyed évre 120 Lei.

Havonta 40 Lei.

Hirdetések díjazás szerint

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 2 lei, vasárnap

3 lei. Bucurestiben 50 banival

több.

A király a Bánátban

A Bánát ez az ősi rög, ma koronás vendéget lát vendégül. Temesvár, a patinás öreg város ma ünnepi díszbe öltözött, fényes díkdalkapuk, zászlódiszes épületek, szőnyeges és virágos balkonok, kivilágított üzletek hirdetik mindenfelé, hogy Ferdinánd király, Románia megkoronázott alkotmányos uralkodója, ellátogatott Erdély és a Bánát legnagyobb városába, hogy megismerje azt.

Temesvár város életében a királynapok jelentős eseményt képeznek. Mióta a bánati földterület új uralom alá került ezuttal első ízben tette lábát erre a földre a király.

Ez a város Románia gazdasági életének egyik eleven ütőere. Csak a közelmúltban zajlott az a magas színvonalú ipari kiállítás, amelyen Temesvár falai között mutatta be fejlett iparját a mai Erdély és Bánát. Ha Kolozsvárt, Erdély közigazgatási fővárosának lehet tekinteni és ha Arad kulturális centrum, akkor Temesvár az újonnan kapcsolt területek ipari és kereskedelmi fővárosa.

Temesváron évszázadok óta békés egyetértésben élt román, magyar, német és szerb. A német őslakosság a magyar, román és szerb lakosság együttes szorgalmával és kulturaszeretetével tette Temesvárt naggyá, hatalmasá, igazi kereskedelmi és ipari centrummá, demonstráló kulturgócponná. Évszázadok kemény munkájának köszönhető az a színvonal, amelyen ma az új Romániának ez a második legnagyobb városa áll. És ezt nem szabad sohasem elfeledni. Amikor a magas vendég a városba lép, a füstölögő gyárak végtelen sokassága, a fényesebbnél fényesebb üzletek, a széles utcák és terek juttassák mind eszébe, hogy a Bánát fővárosát a magyar, német, román és szerb szorgalom, tudás, energia és akarat tette naggyá. Ezt a lakosságot csak szeretni és becsülni lehet.

Harangzugás és zenehangok közepette a német szorgalom, a magyar önérték és faji büszkeség köszönti a Temesvár városába lépő koronás vendéget.

Ferdinánd király Aradon.

(Az ünneplő város. :-: Diszes fogadtatás az állomáson. :-: Látogatás a gyárakban. :-: Fényes udvari ebéd a Kulturpalotában.)

(Saját tudósítónktól.) Napsugaras, derűs novemberi nap köszönti a királyváros fényes díszbe öltözött Aradot. Zászlódiszes házak, szőnyeggel tankított balkonok és ablakok, mindenütt zöld fenyőgalyak, lágyan ölelkező girlandok. Aradvárosa ma kitett magáért. A falai közé érkező magas vendéget királyi fényvel és pompával fogadta. Ferdinánd király ezuttal első ízben jött Aradra és a város vezetősége mindent elkövetett, hogy a vendég kellemes impressziókkal távozzék. Igazán szép és impozáns ünnepségek zajlottak le és a királyt láthatóan meglepte az a meleg fogadtatás, amiben a régi multu híres Arad részesítette.

A királyi látogatás teljesen politika mentes volt, őfelsége vendégként jött és a város is csak vendéglátói mivoltában mutatkozott be. Az itt élő magyar kisebbséggel, amely Arad városában a többséget képezi, perczig sem érezte senki, hogy új hazájukban új uralkodókat látogatása alkalmával bármiben is háttérbe szorítanak. Az uralkodó rövid itt időzése alatt mindenütt a legnagyobb rend uralkodott, sehol semmi zavartó momentum vagy bántó incidens, a funkcionáriusok és vendéglátó vendégvisztek pontosan, lelkiismeretesen és udvariasan teljesítették nehéz tisztüket és csak a legnagyobb dicsőret hangján emlékezhetünk meg róluk. Arad városának erről az ünnepi napjáról az alábbi részletes és kimerítő tudósításunk számol be:

Az állomás.

Mintha kieserélték volna az állomást. A máskor oly forgalmas és népes pályaudvar a fenyőgalyak díszétől, a zászlóerdőtől, a nehéz perzsaszőnyegektől szin pompájától valami előkelő színezetet kapott. Frakkos urak, érdemrendes katonák, siető vasuti tisztviselők, drága prémekbe öltözött hölgyek mindenfelé. Sehol semmi izgalom. Reggel nyolc óra után kezdnek szállingózni a fogadásra meghívott előkelőségek, sűrű egymásután állanak meg az autók és fogatok az állomás épülete előtt, sehol semmi fölösleges igazoltatás, egy udvarias tisztviselő elkéri mindenkitől belépőjegyét, finoman megköszöni és azonnal mindenki szabadon jár-kelhet mindenfelé. Érdemes képet nyújtott az állomás előtti nagy térség. A rendőrség széles ívben kordont vont és a kordon mögött ezer és ezer ember. Ugyszólván 6-7000 ember szorong az állomási épület előtt. Az aradmegyei községek küldöttségileg, községek szerint állanak fel, minden községet a bíró vezet, a bíró mellett egy ember áll, aki hatalmas táblát tart a kezében, amelyen rajta van a község neve. Borosjenő, Kisjenő, Világos, Galsa-

Pankota, Pécska, Sikfűla, Csermő, Apatelek, Somoskesz, Seprős, Teranova, Ménes, Timova, Magyarád, Muszka, Gyorok, Zimándujfalu, Zimándköz, Tauc és még több aradmegyei község küldöttsége helyezkednek el az állomás előtt.

Az állomásépület előtt közvetlen állnak fel az aradi cserkészek. A román cserkésziük dr. Soinescu Livius parancsnok és Dolga Imre kohorsparancsnok vezetésével vonulnak fel, a zsidó Tarbut cserkészcsoport felett dr. Singer Lajos parancsnokot, míg a magyar cserkészeket Ujhelyi Ferenc és Aczél Rezső parancsnokok vezetik fel. Bájosak voltak a leány cserkészek barna egyenruhájukban. Ezeket Jancsovits Janka tanárnő vezeti.

Majd feláll egy század huszárság és ennek háta mögött reggeli nép. A szomszédos házak ablakából hosszú szőnyegek függnek alá. A nép mögött valóságos kocsi és autópark. A rendőrség és a rendezőség tapintatosan, finoman rendezi el az állomás előttiakat, sehol egy incidens nem fordult elő.

A perronon.

Nyolc órakor még alig vannak az állomáson. Ugy fél kilenc

felő azután sűrű csoportokban, gyors egymásután érkeznek az előkelő férfi és hölgyvendégek. Kisebb csoportokba verődve beszélgetnek az emberek és memmel jobban közeledik a mutató a kilenchez, annál inkább kezd izgatott lenni mindenki. Külön csoportban állanak a diszgyenruhás, érdemrendekkel sűrűn dekorált tábornokok: Stambulescu a 18-ik gyaloghadosztály parancsnoka, Dumitrescu a határmegállapító bizottság román delegátusa, Scarisoreanu az első lovasdivízió parancsnoka, Chioschi a nagyszobor 7-ik hadtest parancsnoka, Manu generális királyi szárnysegéd és Stefanescu csendőrtábornok. Egy másik kisebb csoportban három idegen uniformusu elegáns tiszt diskurál halkán. Ezek Meunier francia tábornok, a határmegállapító bizottság elnöke, Pauletti olasz és Russej angol ezredek.

Vaitoiaru közlekedésügyi miniszter dr. Demian Aurél főorvos, egészségügyi felügyelővel diskurál, Georgescu János prefektus mellett egy hatalmasan megtermett frakkos ur áll, Mosolu közmunkaügyi miniszter. Külön kis csoportba verődve az újságírók, akik ceruzával és papírral kezükben jegyzik a megjelenteket. Valaki megjegyzi közöttük:

— Na, ma kemény napjuk van az uraknak.

Dr. Robu főpolgármester megáll a diadalkapu előtt, mellette Vaitian Aurél városi tisztviselő áll, kezében ezüst tálcán egy friss cipó és ezüst sőtartóban kristálytiszta finom só. Ezzel kínálják meg ősi szokás szerint a városba érkező királyt. A kenyéren kis vágás, ezt izelt meg a felséges vendég. Háromnegyed kilenc órakor felvonul egy század rosiori lovas ság Viesanu ezredes parancsnoksága alatt és elhelyezkedik a peron hosszában. A századot Cristea százados vezeti. Utánuk az aradi gyalogezred zenekara helyezkedik el. Az első osztályú váróterem előtt hatalmas zöld galyakkal és zászlókkal díszített diadalkapu, itt száll ki a vonatból a király. A kaputól jobbra a polgári előkelőségek helyezkednek el, balra a katonai méltóságok. Ezek között ott látni Constantinescu ezredest, a 4. cser-

dörzszóljai parancsnokát, Papp alezredest, a 13. calaras lovasezred parancsnokát, Teodorescu ezredest, a VII. hadtest vezérkari főnökét, Badulescu ezredest, az I. grancsár brigád kommandánsát, Viesaru huszárezredest és Georgescu ezredest, az aradi hadkiegészítő parancsnokát, ezenkívül sok törzstisztet. Az állomáson megjelentek: dr. German Joe alispár, dr. Angel István polgármester, Moldován Szilviusz törvényszéki elnök, Marcinetti Titusz pénzügyigazgató, Pop Octavian vasutigazgató, Bulzan Axram postafőnök, Miculescu munkafelügyelő, dr. Botis Tivadar theologiai igazgató, Crisan Ascanie gimnáziumi igazgató, Mihulin Miklós leánygimnáziumi igazgató, Babescu Viktor polgári iskola igazgató, Moldován József tanfelügyelő, dr. Suciu kereskedelmi iskolai igazgató, dr. Fischer Aladár gimnáziumi igazgató, Ilacse mérnök az államépítészeti hivatal vezetője, dr. Demian Aurél egészségügyi felügyelő, dr. Groza János kórházigazgató, dr. Protopopescu gyermekkorházi igazgató, dr. Memete poliklinikai igazgató, dr. Kardos Géza gyermekmenhely főorvosa, Nasta Viktor a Banca Nationala igazgatója, Zima Tibor országgyűlési képviselő, a keres-

kedelmi és iparkamara főtitkára, Lalkatos Ottó dr. aradi róm. katólikus plébános és Wild Endre dr. minorita rendfőnök, Csécsi Imre református lelkész, dr. Frint Lajos lutheránus lelkész, dr. Vágvölgyi Lajos rabbi, Pačatiaru Mihály, dr. Fantonal, dr. Grozda Péter közjegyző, dr. Marcus Mihály bankigazgató, dr. Ispravnic Sever, dr. Pap Teodor, dr. Miclea Sever, dr. Schütz Henrik, dr. Borneas Gyula, dr. Kell József, dr. Löcs Rezső, dr. Botioc Elek, dr. Jancu Cornél, dr. Miron Justin, dr. Bogdán Virgil, dr. Bradean Atanasiu, dr. Cucu, gróf Forcia Lajos, báró Neumann Károly dr., Matescu István, Ádám György, Koromzay Frigyes, báró Pop Aurél, Rozvány Pál, Pap Illés, Molnár László, László Dezső, Vigyázó László, Fellner Károly, Sapira Astra gyári vezérigazgató, dr. Lázár Jakab, Weissenburger Nándor, Loránd Dezső és Rácz igazgató, dr. Pascutiu Silvius, dr. Sincai Traian, dr. Müller Verőc, dr. Vikás Gyula, dr. Tamásjan Liviusz, Mladin Miklós, dr. Nichi Lázár, valamint a várnőkö, a munkás biztosító főnöke, az egyes iskolák igazgatói és még számosan a városi előkelőségek közül.

A fogadtatása a pályaudvaron.

Kilenc óra előtt öt perc. Mindenki igazít valamit a ruháján. A diadalkaputól jobbra felálló civil előkelőségek elhelyezkednek, elől a papság, utána a város, megye, a különböző testületek, intézmények vezetői és a sajtó reprezentánsai. Gritta Ovidiu rendőrprefektus megegyezően végigszalad a peronon, sehol semmi programmellenes. Pontosan kilenc órakor méltóságteljesen begördül az udvari vonat. A hatalmas mozdony után egy termeszkocsi, ebben udvari tisztviselők, Bratianu miniszterelnök, Misu udvari miniszter és Mocioni fővadászmester és több magasrangú katonatiszt. Az ezután következő koronával ékített hosszú termes udvari kocsi ablakában áll Ferdinánd király. A zenekar a himnuszt játsza, a perront megszerkeszteti a hatalmas hurrá és szetreaszka kiáltás. A vonat még egyet liheg, majd hirtelen megáll. Elsőnek Bratianu miniszterelnök ugrik le, aki odasiet Georgescu János prefektushoz és Robu főpolgármesterhez. Most feltűnik az autóban Ferdinánd király finom profilja, könnyedén, frissen lép ki a kocsi lépcsőjéről a perronra. Zöld tábornoki uniformis van rajta, lovassági tábornoki egyenruha, fején prémes kacsma, kezében aranyos marsallbot. Derüsen, kedvesen mosolyog és feszült figyelemmel hallgatja dr. Robu főpolgármestert, aki átvonítja a hagyományos kenyeret és sőt és rövid üdvözlő beszédet mondott.

Ferdinánd király pár szíves szót mond a főpolgármesternek, majd kezet fog vele. Utána megizleli a kis szelet kenyeret. Ezután Bratianu miniszterelnökkel, majd Georgescu prefektussal fog kezet, mindkettőjükkel pár szíves szót vált. Most elébe lép Chiocchi generális és feszes vigyázz állásban leadja a katonai jelentést. Ófelsége tudomásul veszi a rapportot, majd ellép a díszszázad előtt. Alig pár percig tartott mindez. Következnek a polgári méltóságok. Az egyházak képviselői sorra bemutatkoznak, mindegyikhez van a királynak egy pár szíves szava, mindenkivel kezet fog. A kézfogás erős, férfias kézfogás. Mintegy husz percig tartott a cercle. Amikor Ófelsége az ügyvédi kamara küldöttségéhez ér, kedves epizód történt.

Dr. Schütz Henrik, dr. Papp Tivadar, dr. Miclea Sever, dr. Borneas Julian, dr. Löcs Rezső, dr. Kell József, dr. Ispravnic Sever, dr. Jancu Cornél, dr. Miron Jusztin, dr. Bogdán Virgil és dr. Botioc Elek képviselik az ügyvédi kamarát. Ferdinánd király megkérdezi dr. Papp ügyvédet, meny nyi ügyvéd van a kamara területén, mire Papp dr. feleli, hogy két száznegyven. Amikor dr. Miclea Sever mutatkozik be, a király megkérdi:

— Van sok póre ügyvéd ur?

— Köszönöm, Felség — válaszol Miclea, — még eltérő.

A király jóakarattalag bólint, majd tovább megy.

Kilenc óra husz perckor véget érnek a bemutatkozások és ekkor a király belép a szőnyeggel és virágokkal dusan feldiszitett első osztályú váróterembe, ahol a fogadására megjelent hölgyek fogadják.

A király a hölgyek között.

A díszes első osztályú váróteremben kétoldalt helyezkedtek el az előkelő hölgyek: Georgescu prefektusné, dr. Robu főpolgármester felesége, dr. German subprefektusné, Manu tábornokné, özv. Serbanné, az invalidusok egyesületének elnöknője, dr. Marcus Mihályné, dr. Ispravnic Szeverné, a román nőegylet alelnöknője, Mihulin Miklósné, a hadiárvák egyesületének elnöknője, dr. Grozdáné, Beju jószágigazgató neje, Georgescu ezredesné, dr. Costáné, dr. Popoviciumé, Mladin Miklósné, Joanoviciumé, Bratoianu örnagyné, dr. Garoiné, báró Poppné, Anastasiuné, Salutné, dr. Boneuné, dr. Botiocné, Babescu skolaigazgató felesége, dr. Moldováné, Piso szenátorné, Adam bankigazgató neje, Mladin Miklósné, azonkívül Laczay Endrené és báró Neuman Károlyné, a Fehér Kereszt Egylet vezetői, báró Neuman Alfrédné a Zita anya- és csecsemővédő egylet elnöknője, Justh Jánosné, a gyermekfelruházó alelnöke, Fodor Gyuláné, az izraelita nőegylet elnöknője és özvegy Vojtek Kálmánné, a polgári nőegylet elnöknője és még többen.

A király szívélyesen időzött a hölgyek között, mindenkéihez volt egy pár szíves szava. Georgescu prefektusné, Robu főpolgármesterné, dr. Ispravnicné, Babescuné, Lacayné és báró Neumanné szép virágbokrétaikat nyújtották át a magas vendégnek, amit az köszönettel vett át. Báró Neuman Alfrédné először franciául üdvözölte a királyt, aki amikor látta, hogy a báróné nem beszéli perfékt a francia nyelvet, kérte, hogy folytassa németül. A király mellett, amíg a hölgyek között időzött, állandóan ott voltak Tenescu ezredes és Scheletti örnagy királyi szárnysegédek és Anghelescu tábornok palotamarsall. Mintegy tizenöt percig tartott a kihallgatás.

A pályaudvar előtt.

Az első osztályú váróteremből Ófelsége a pályaudvari folyosón keresztül kilép a térségre. Láthatólag meglepte a magas vendéget a színes tömeg. Ezer és ezer torokból hangzott az éljenzés. A zenekar a himnuszt játsza, a levegőben repülőgépek keringenek és kattogásuk éles kontrasztként zugszabba bele a királyhimnusz lassu taktusába. Lassan, méltóságteljesen előregördül a pompás udvari automobil, amelybe könnyedén szökik fel a király. Újra Bratianu minisz-

elnök. Most hosszú, fehérbajuszu öreg parasztruhás férfi lép elé a tömegeből: a borosjenői községi bíró. Odalép az udvari autóhoz és rövid kis üdvözlő beszédet intéz a királyhoz. Ófelsége barátságosan megrázza a bíró kezét, aki meghatottan mond köszönetet. Most sorba megindulnak az autók és a kocsik és pontosan, programmszerűen elhelyezkednek a vendégek. Az udvari autót elől és hátul egy-egy szakasz rosori kíséri, két oldalt az autó körül szintén lovas díszőrség. Az állomásépülete előtt méltóságteljes lassúsággal indult meg a Bucarestből hozott udvari automobil, egy hatalmas Ford-Lincoln autó. Az autót aranyujtásos egyenruhába öltözött udvari sofőr vezette, mellette egy egyenruhás lakáj. Ófelsége mellé balról Bratianu Jonel miniszterelnök szállt az autóba. Az autó mellett Manu tábornok, az aradi helyőrség parancsnoka, királyi szárnysegéd lovagolt. Az autó előtt és utána festői látványt nyújtott a király autóját kísérő lovasság, amely a király díszőrségét alkotta. Az állomástól a Catedralei (Thököly) térig a főtton és az Eminescu (Deák Ferenc) uccán a királytvaró közönség tarka tömege hullámmozott. Hatalmas hurrá kiáltások kísérték a király utját mindvégig. Érdekesekek voltak az aradmegyei községek lakosainak küldött ségei, amelyek nemzeti viseletben várták a királyt. A szentannaiak ötszáz emberrel vettek részt a fogadtatáson. A huszonhéttagu lovasbandérium, amely a szentannai küldöttséget megnyitotta, feltűnést keltező, érdekes látványt nyújtott. A glogovaciak fehérruhás Mária-leányai és köcsagtollas egyházi emberei, a nagyhalma-gyiaci innepi ruhába öltözött számostagu küldöttsége, hosszú lánccolatban következtek egymásután. Minden község jelzőtáblával mutatta, hogy a küldöttség a megye melyik helységét képviseli. Az összes aradmegyei községek küldöttek erre az alkalomra képviselket. A csoportok egymás mellett álltak sorban, a pályaudvartól végig a főútvonalon és tarka tömegük hosszú sora a város háza előtt fejeződött be. A városházától a Thököly térig az aradi iskolák innepi ruhába öltözött növendékei állottak sorfalat és harsány hurrakiáltással üdvözölték a lassan gördülő királyi autót utasait. A menet előtt Gritta Ovidiu rendőrprefektus haladt egy autóban és kutató szemekkel vigyázott arra, hogy a fogadtatás rendben és pontosan történjen meg.

A székesegyházban.

A Piața Catedralei (Thökölytér) előtt kordont vont a katonaság és rendőrség, az uttest szabadon van hagyva. A széles hatalmas térső szinte roskadozik a

zöld fenyőgalyaktól és zászlóktól, az ablakokban itt is mindent szőnyegek, virágok. Ezer és ezer ember szorong a kordon mögött, mindenki a királyt várja. A templom ajtajában ott áll **Pap I. János** aradi görög keleti püspök, diszes aranyos egyházi ornátusban, fejen a püspöki aranykorona. Mögötte két sorban ott állnak: **Georgea** János borosjenői esperes, **Ciuhandu György** dr. aradi esperes, **Barbul** Demeter dr. kisjenői esperes, **Leucutia** Mihály világi esperes, **Muscan D.** aradi szentszéki ünnök, **Roxin** Flórián buttyini főesperes, **Vatian** Tralan aradi esperes, **Cractun** Jenő plébános, **Stan** Celec olvasó, **Ciora** János szentszéki referendárius. Mindnyájan diszes papi ornátusban.

Pontosan háromnegyed tízkor megáll az udvari autó a székesegyház előtt és **Ferdinánd király** kilép a kocsiából. A templombéjárat előtt megáll, majd eléje lép **Pap I. János** püspök és a következő beszédet intézi hozzá:

— Felső! Az aradi és aradmegyei román nép és görög keleti egyház legnagyobb ünnepe ez a mai. A bibliával együtt mondom én is: *Ez a mai nap az ünnepnek napja.* Nagy a mi örömlünk és boldogságunk, mert eljött a körünkbe és megtisztelte ezt a templomot látogatásával, ebben a templomban még nem volt koronás fő. Szívünk és lelünk mélyéből köszöntjük Felső-

A király az Astra-gyárban.

Pontosan, program szerint fél tizenegy órakor végződött az ünnepélyes Te Deum, amely után a Felső elsőnek lépett ki a katedrális ajtaján a térségre. Ismét autóba szállta, valamint autóra ült a kíséret is és a főútvonalon az Astra gyárak felé hajtottak.

A király autója ekkor az állomás épület felé vette útját, a hol kiszállt és az udvari vonat hoz ment. A vonathan átváltott egyszerű tábori zöld színű zubbonyt, sapkát, zöld pantallót és lakk sima cipőt viselt, amikor ismét megjelent a pályaudvar épülete előtt. A kíséret autói ekkor már mind megérkeztek az Astra vaggongyárhoz, ahol a társaság érkezését a gyár igazgatósága és tisztviselői kara felsorakozottan várta. A királyi automobil három negyed tizenegy óra után néhány perccel gördült be a gyár kapuján. A kapuhoz vezető úttól jobbra és balra a cserkészek állottak sorfalat **dr. Nedelcu**, **Constantinnak**, **Károly trónörökös cserkészsármány** segédének, **dr. Stoinescu Sándor**, **Dolga Imre** és **dr. Singer** Jenő parancsnoksága alatt. A vagon gyár zenekara a király érkezésekor rázendített a királyhimnuszra. Majd a király kiszállt a gépkocsiából és **M. N. Sapira** az Astra gyárak **bucurestii** vezérigazgatója lépett eléje, aki **Coleanu**, **Popovici** **bucurestii**, **Fellner Károly**, **Vigyázó László**, **Ketterer Károly** **Molnár László** és **Petrescu** aradi igazgatók társaságában fogadta a felső urat. Rövid üdvözlőbeszédet mondott a vezérigazgató, amelyre

gedet és Felsőgedben nemcsak a királyt, hanem a nagy román államok megvalósítóját is látjuk. Ez a ház az istenháza, amely a népnek erőt és bizalmat ad és ez az istenfélő nép köszönti Felsőgedet. *Itt ebben a városban békében és szeretetben élünk a többi egyházakkal és a kisebbségekkel, hárjuk fogadja tőlünk ezeknek a hődelattelles tiszteletét is.* Isten éltesse sokáig!

Ferdinánd király látható megilletődéssel fogadta a püspök szép szavait, majd megcsókolta az evangéliumot. Utána bevonult a templomba és annak főoltára mellett a jobboldalon foglalt helyet, mellette **Bratianu** miniszterelnök állt. Künn zúgtak a harangok, ben az ősi bizánci stílus templomban kezdetét vette a szertartás, amelyet maga a püspök pontifikál fényes segédlettel. A férfiak **Lipován** Athanáz zenetanár karnagy vezénylete alatt egyházi dalokat énekelt, a templomot megtöltötte a tömjén illat és **Ferdinánd király** fedetlen, karakterisztikusan érdekes feje szinte kimagaslott a körülötte levők közül. A templom szorongásig megtelt és ott voltak mindazok az előkelőségek, akik a reggeli fogadtatásra hivatalosak voltak. Háromnegyed tizenegykor ért véget a templomi szertartás, ami után **Ferdinánd király** és az egész kíséret kivorult, hogy a program pontjaihoz híven elinduljanak az Astra gyár megtekintésére.

néhány halk köszönőszóval válasszolt a király.

— Szívesen jöttem ide, hogy megtekintsem gyártelepüket, — mondotta — és remélem, hogy a román ipar még nagyvá fog fejlődni és dicsőséget hoz hazánk nak!

A műhelyekben.

Ezután elment **Ófelsége** és kísérete a műhelyekbe, amelyek közül elsőnek a géptermet tekintették meg. A király mellett haladt állandóan **Sapira** vezérigazgató, aki befőtton informálta **Ófelséget** a gyártás minden mozzanata felől. A percről percre meg szabott program miatt meglehetősen gyorsasággal haladtak végig a gyártelep épületein, amelyek közül különösen a vassztergályos műhely keltette fel az uralkodó figyelmét. A király mögött ment közvetlenül **Bratianu** miniszterelnök, aki minden iránt mélyen érdeklődött. A vaggongyárból a motorgyárba mentek át, ahol a szépen felszerelt repülőgépkészítő műhelyben tartózkodtak a legtovább. A motorgyárban **Ketterer** igazgató német nyelven megmagyarázta a gyártást **Bratianu** miniszterelnöknek, aki a repülőmotorok raktárában megkérdezte az igazgatótól, hogy hány darab repülőmotort gyártottak már.

— Háromszázötvenet! — mondotta az igazgató. A király erre érdeklődve fordult hátra és megkérdezte, hogy mit mondott az igazgató. **Bratianu** francia nyelven mondotta el, amit az igazgató

tól hallott. A király ezután is többször fordította le magának franciára az igazgató németnyelvű magyarázatát és így azt a hitet keltette, hogy nem tud németül. Később azonban kiderült, hogy a király éppen olyan jól beszél németül, mint franciául és románul. A király több ízben vonta magához a miniszterelnököt, akivel néhányszor beszélgetett. Egy ízben karon is fogta **Bratianu** Jonelt és pár percig így mentek együtt.

A büffében.

A motorgyári látogatás befejezésével a bejáratnál felállított és szőnyegekkel díszített büffébe ment a fényes társaság, ahol **Ófelsége** egy miniatűr aranyból készült Astra felirású repülőgépet nyújtottak át emlékül, amely se lyemmel készült mahagoni kávetában volt. A kíséretében volt urak számára egyenként egy egy ezüstből készült hasonló miniatűr repülőgépet adtak át. Ezután a király vette ki a büfféasztal tálcáiról az első kaviáros szendvicset, amelyhez malagabört szolgáltak fel. Majd egy előre elkészített íróasztalhoz ült a király és aláírta a gyár vendégkönyvét. A király saját arany föltőtollával markáns vonásokkal írta alá a könyvet, amelybe utána **Bratianu** miniszterelnök, **Misu** udvari miniszter, **Vaitoianu** közlekedésügyi miniszter, **Mosoiu** közmunkaügyi miniszter, **Angelescu** udvarmester és még többen mások a megjelent előkelőségek közül jegyezték be nevüket. Az Astra gyár énekzara ez idő alatt egy vadászdal adott elő precíz összetanulmányában.

Udvari ebéd a Kulturpalotában.

Tizenkét óra után egymásután gyülekeztek az ebédre hivatalos vendégek a Kulturpalotában. A nagyterem ünnepélyesen felszerelt ve várta az uralkodót. Az emelvényen székes nemzeti színű selyem szallagokkal körülvéve a felső pár életnagyságu festményei előtt tük sok sok zöldelő délszaki virág. A hosszú patkó alakú asztal rendkívül izlésesen volt megterítve. Minden teríték mellett virág, borítékban ropogós császárszemélyek, négyféle pohár, s a részvevők külön e célra nyomtatott névjegyei. A terem lassanként megtelt a vendégekkel. A tábornokok és egyéb magasrangú katonatisztek elegáns uniformisában színesen keveredtek össze a civilek fekete frakkjával s az egyházi személyek színes ornátusaival. Fél egyre már mindenki megtalálta a maga helyét. **Angel István** dr. polgármester és **Popa** Constantinn tanácsnok segítettek a vendégeket helyeik felkeresésében. A pódiummal szemközt karzaton a katonazenekar helyezkedett el. Pontban fél kettőkor mozgólódás támadt az egész teremben, a királyi autó megérkezett a Kulturpalota elé. A vendégek sorfalat álltak, s egy adjuváns hírsávon hangon bejelentte a terem várakozó közönségének:

— **Ófelsége a király!**

Az uralkodó **Bratianu** miniszterelnök és **Vaitoianu** közlekedésügyi miniszter kíséretében belépett a terembe, ahol harsány hurrákiáltás támad. Ruganyos, fiatalos léptekkel haladt az asztalok felé, miközben a zenekar a himnuszjátssza az egész terem visszhangzik a lelkes hurrákiáltásoktól. **Ófelsége** elhelyezkedik, jobb oldalon a miniszterelnök, balján **Vai-**

Látogatás a textil-gyárban

Az Astra gyárból a király és kísérete a textilgyárba hajtottak, amely román nemzeti színekkel, zászlókkal és fenyőgalyakkal gazdagon felszerelt épületekkel fogadta a magas vendégeket. Az igazgatósági épület előtt **Lóránt Emánuel** vezérigazgató vezetésével a gyár igazgatósága: **báró Neuman Károly**, **Nasta Viktor**, **László Dezső**, **Specht Károly** és **Schiffmann** igazgató várakoztak a magas vendégekre és amikor a király kiszállt autójából, **Lóránt** vezérigazgató intézett hozzá lendületes, rövid üdvözlő beszédet. A gyártelepen mindent a legnagyobb figyelemmel szemlélte meg **Ófelsége**, akinek báró **Neuman Károly** német és francia nyelven magyarázta a gyártás módjait. A miniszterelnök is a legbehatóbban tájékoztatta magát az üzem működéséről. A király a szövés, a festés részletei iránt érdeklődött, amelyet szemléltetően mutattak be neki. A gyártelep megtekintése után az újonnan épült tisztviselő és munkásházakat látogatta meg **Ófelsége**. Innen az autók sora a Kulturpalota felé vette útját, ahol már a déli királyi banketthez felterített asztalok körül gyülekeztek a meghívott vendégek. Vissza felé a textilgyárból a városba vezető úton, a **Marasesti** (**Kossuth**) utcán, a **Consistoriului** (**Batthyány** uccán) haladtak végig a király és kíséretének autói. A Kulturpalotához érkezése után a király megtekintette a Kulturpalotát, majd ismét a pályaudvarhoz hajtott, ahol az udvari vonatban ebédhez ültözött át.

tolanu foglalnak helyet. Mellettük **Misu** palotaminiszter, **Mocioni** királyi fővadászmester, **Manu**, **Horgescu**, **Meunier**, **Angelescu**, **Stambulescu** tábornokok, **Russel** ezredes és **Georgescu** prefektus ülnek. A királlyal szemközt **Robu** János dr. főpolgármester és **Pap I. János**, akinek rövid asztali áldása után elhelyezkedik **Ófelsége**, s a **bucurestii** **Capsa** husz. frakkba ültözött ügyes pincére máris kezdi a kiszolgálást. Az obligát cujka után párolgó ezüst talakon hozzák a menu első fogását: rántottát szarvasgombával.

A menü a következő:

Oeufs brouillés aux Truffes.
Sterlet du Danube à la Parisienne.
Sauce Vénelienne.
Pièce de filet de boeuf Brillat.
Savarin.
Dindonneau roti.
Salade de Lattue.
Asperges d'Argenteux Sauce Ivoire.
Parfait chocolat.
Bonbons.
Corboilles de fruits.
Café.

A kiszolgálás rendkívül ügyesen történik, látszik, hogy gyakorlott pincérek dolgoznak. Egyenlő után hozzák az étlap jobbnál jobb fogásai és töltik előbb a fehér, később a ménesi vörös bort, a peccenyénél már a pezsgőt. A király az ebéd alatt barátságosan elbeszélget szomszédaival, különösen sokat diskurál a szemközt ülő **Robu** dr. főpolgármesterrel, akinek behatóan érdeklődik a Kulturpalota rendeltetése, s általában Arad kulturális és gazdasági élete felől.

A második sütnél a főpolgármester szólásra emelkedik s a következő szavakkal üdvözlö az uralkodót:

A főpolgármester beszéde

— Az a magas kegy, amelyet Öfelsége irántunk megnyilvánított azzal, hogy néhány órát városunkban időzött, igaz örömmel és büszkeséggel tölti el szívünket. Arad városa, amely a múltban a nemzeti aspirációk gyújtópontja volt, Felsőged erős akaratából Románia nyugati őrállomása lett s e város lakossága türelmetlenül várta azt a szerencsés pillanatot, hogy Felsőgedet körében üdvözölhesse. Az a mélyszéges szeretet, a mellyel a dicsőséges jogarad alatt élő nép iránt viseltetsz, alkalmat nyújt nekünk arra, hogy a mai napot mint ünnepnapot üljük meg, mert valóban ünnep a mai számunkra a román egység megteremtőjének itt tartózkodása. Szívünk ma hevesebben dobog, lelünk ma végtelen örömmel van tele. E pillanatok kitorolhatatlanul belevésődnek lelkünkbe s aranybetűkkel lesznek beírva a város történetének évkönyveibe. Felsőged, Arad város lakossága mélyszéges hódolatáról és alattvalói hűségéről. Éljen a Felsőged ur! Éljen a magas uralkodó!

A terem közönsége lelkes éljenzéssel fogadta a főpolgármester szavait. Ezután maga Öfelsége emelkedett szólásra s az előtte levő papirapról a következő királyi beszédet olvasta fel:

— Eddig elháríthatatlan akadályok gátolták ama régi vágyam teljesítésében, hogy eljöhessenek ide, a szeretet aradiak és bánátiak közé az anyaországgal való egyesülés után, hogy közelebbről tekintsem meg ezt a vidéket, a mely nekem s az egész románságnak annyira drága. Mélyszéges szeretettel utaztam át a Maros gyönyörű völgyét és dus viáékét, a románság régi szállását, amelynek közepén az Önök gazdag és szép városa emelkedik. Határánál annak a regálnak, amellyel Arad örökre és feloldhatatlanul össze van kötve, e város jelentősége nemzet életünkben folytonosan élő fog haladni, az ország gazdasági tevékenységéhez már most is nagy mértékben járulván hozzá. Rendkívül megörültem már ezeltől két évvel, a bukaresti kiállításán, Arad iparának, amelyet most is nagy örömmel kerestem fel, hogy a legjelentősebb telepeit személyesen is megtekintsem. Elmúlván a súlyos idők, amiket a nagy háboru idézett elő egész Európa gazdasági fejlődésében, meggyőződve arról, hogy kitartó munkássággal és vezetőinek értelmességével e nagy ipari város fejlődése biztosítva van. Hasonlóképpen meg vagyok győződve róla, hogy a kisajátítási törvény következtében, amely reformra Románia egész falusi lakossága méltó lesz, az ország gazdasági és kulturális fejlődésén kívül a föld nagyobb szeretete, a mezőgazdasági termelés bősége fog bekövetkezni, amely biztosítja majd a falusi lakosság jó és

egészséges megélhetését s csakis ezáltal növelhető az állam hatalma és védelme. Szülői szeretettől áthatva intézek meleg felhívást mindenkihez vallási és nyelvi különbség nélkül és különösen a vezetőkhöz, hogy adjanak egymásnak testvéri kezet a közös érdekében. Hála telt szívvel köszönöm azt a nagy szeretetet, amellyel mindenütt találkoztam és mélyen sajnálom, hogy feleségemet egészségi állapota megakadályozta abban, hogy ő is tanuja lehessen annak a nagy szeretetnek, amely irántunk megnyilvánul. Emelem poharamat Arad városának és vidékének tiszteletére.

Öfelsége érces hangon elmondott és őszintén átértzett szavait a teremben lévők dörgő hurrá kiáltása fogadta, a katonazenekar indulóra zendített.

A menü hátralévő része ezután gyors tempóban befejeződött és fél 4 órakor Öfelsége kíséretével együtt a vendégek sora közé, zugó éljenzéstől kísérve, elhagyta a termet.

A királyi ebéden a következők voltak jelen: Bratianu miniszterelnök, Vaitoianu közlekedésügyi miniszter, Mosoiu közmunkaügyi miniszter, Stefanescu csendőrségi főparancsnok, Voinescu sziguranca vezérfelügyelő, Vodan tábormok, Misu palotaminiszter, Anghelescu tábormok, udvari marsal, Mocioni királyi fővadászmester, Radescu ezredes, királyi adiutáns, Tonescu ezredes, királyi adiutáns, Coslinski alezredes, királyi adiutáns, Sceletti őrnagy, királyi adiutáns, Pavelescu, a királyi udvar delegátusa, Camarescu sziguranca vezérfelügyelő, Meunier francia tábormok, a határmegállapító bizottság elnöke, Russel ezredes, a határmegállapító bizottság tagja, Georgescu vezérfelügyelő, Arad város prefektusa, dr. Robu János Arad város főpolgármestere, dr. Marcus Mihály volt prefektus, dr. Avramescu Vazul volt prefektus, Pap I. János püspök, dr. Ciuhanda György esperes, M. Pacatian püspöki irodavezető, dr. Ispravnik Sever ügyvéd, Vatian Trajan esperes, Popa I. esperes, dr. Lakatos Ottó minorita plébános, Frint Lajos evangélikus lelkész, dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi, Schreiber I. orthodox rabbi, dr. Moldován Silvius törvénytudó elnök, Seciureanu királyi főügyész, dr. Iancu Cornel volt képviselő, dr. Costina Jenő volt képviselő, dr. M. Bodiu volt képviselő, Zima Tibor országgyűlési képviselő, Dirlea Péter, dr. Gróza Tomolescu, Stefan képviselők, Cocias szenátor, I. Moldován szenátor, Groscrian képviselő, dr. J. Germán alispán, Ovidiu Gritta rendőrprefektus, dr. Angel István polgármester, dr. Demian Aurél egészségügyi felügyelő, Csécsi Imre református lelkész, dr. Bradean Athanasz megyei főorvos, dr. Cucu Vazul városi főorvos, Ileana mérnök az államépítészeti hivatal vezetője, Herling Gyula városi főmérnök, dr. Ardelean szenátor, Givulescu szenátor, Montani volt képviselő, gróf Hunyady Károly, dr. Popescu ügyvéd, Palkó Lázár földbirtokos, N. Christea elnök, Fellner vezérigazgató, Lőrinc Emánuel vezérigazgató, Beju Onisifor gazdasági tanácsos, gróf Porcia Lajos, báró Neuman Károly, Pop CFR igazgató, D. Polis lelkész, Codrean lelkész, I. Felea lelkész, A. Sulutiu bankigazgató, Scarisoreanu

tábormok, Manu generális, Slavescu alezredes, Georgescu ezredes, Jonac alezredes, dr. Petri helyőrségi főorvos, Stefanescu őrnagy, Anghelescu kapitány, Weissenburger Nándor bankigazgató, Povincic lelkész, Nasta, a Banca Nationala vezérigazgatója, Vulcu Maxim, Margineantiu Titus pénzügyigazgató, Mateescu, az arad-hegylaji vasút vezérigazgatója, Ádám György bankigazgató, dr. Miron Iusztin ügyvéd, Mihulin Miklós főigazgató, Koromzay Frigyes vezérigazgató, D. Anastasiu igazgató, Popescu munkaügyi felügyelő, Georgescu alezredes, báró Pop Aurél, dr. D. Barbu tanár, A. Crisan igazgató, dr. Botis Tivadar teológiai igazgató, R. Nestor tanár, Badulescu ezredes, dr. Bogdán Virgul ügyvéd, Moldovan tanfelügyelő, Steigerwald Alajos és Goldschmidt Sándor, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara alelnökei, Rozvány Pál mérnök, Puticiu kerületi előjáró, I. Stefanuc esperes, Oláriu C. tanfelügyelő-helvettes, dr. V. Hodor biharmegyei prefektus, dr. G. Dubles Biharmegye prefektusa, dr. Bucio Coriolán Oradea-Mare polgármestere, Z. Boráriu tanfelügyelő-helvettes, A. Pap lelkész, dr. Coste Gyula Temesmegye prefektusa, Georgieviciu Lucian Timisoara főpolgármestere, C. Lázár lelkész, F. Roxin lelkész, Lucutia lelkész, Nichi Lázár kulturpalotai igazgató, Nedeicu Miklós dr., Ciorea püspöki titkár, Pop bankigazgató, Ardelean lelkész, László Dezső bankigazgató, Piskamarai alelnök, Sanira Astra igazgató, Popovicu alezredes, dr. Wild Endre rendőrnök, dr. Petrovici közügyező, Constantinescu ezredes, dr. Pap Tódor ügyvéd, Savu Constantin volt képviselő, Cotrus Áron, dr. Falus Lajos hírlapírók, Ojta főügyész, Müller Vendel dr. ügyvéd, Stambulescu tábormok, Dumitrescu tábormok, Sim. boteanu ezredes.

A várban és a liceumban.

A vár bejáratánál diszörség várta Öfelségét. Négy órakor dél után trombitaszó jelezte, hogy

Fesztelen leadélután a Kulturpalotában.

A Kulturpalota halk tónusu hatalmas terme délután öt órára fényárban uszik. Pontosan fél hat után öt perccel állt meg az udvari automobil a Kulturpalota bejárat előtt és abból kilépett a király. Amikor a foyerbe lépett, felhangzott a himnusz, majd a terembe léptekor halk hurráh és éljen fogadta. Ferdinánd király itt félre téve minden ettikettet, fesztelen, barátságosan diskurált a megjelentekkel. A megjelentek köréje toltak és Öfelségének ugyszólván mindenkihez volt egy szives, meleg szava és minden vele beszélőnek szívélyesen, erőteljesen megrázta a kezét. Elsőnek Botis Tivadarnét tüntette ki megszólításával, majd pár percig báró Popp néval beszélgetett, akin a román nemzeti ruhája nagyon megnyerte a tetszését. Robu főpolgármester né is kitüntette megszólításával, akin színtén gratulált igazán művészi színompás nemzeti öltözkéhez. Megkérdezte a főpolgármesternét, hogy szoktak e hangversenyeket is rendezni ebben a teremben, majd az iránt érdeklődött, hogy van e a városnak állandó színháza. Utána báró Neuman Alfrédné következett Ferdinánd király megismerte a bárónét, akit már reggei mutattak be neki és szívélyesen üdvözölte. Neuman báróné a beszélgetés so

közeledik a király autója. Az automobil megállott a diszörség előtt, a király leszállott és meghallgatta Georgescu ezredes és Scarisoreanu csendőrfőparancsnok jelentését. Tovább akart indulni autójával, amikor egy tíz éves fiu Radina Illés a gépkocsihoz szaladt és át nyujtotta a királynak szokásos kenyeret és sót. Öfelsége mosolyogva simogatta meg a gyermek fejét. Azután meglátogatta a katonai kórházat, ahol részvétellel beszélgetett a beteg katonákkal. Dr. Petru alezredes, orvos kíséretében az összes kórtermeket meglátogatta. Majd ismét autóba ült és kíséretével a liceumot látogatta meg.

A liceum bejáratánál cserkészek várták Öfelségét. A virágok és szőnyegekkel díszített lépcsőn a folyosóra vonult, ahol Crisan igazgató sorban bemutatta a tanári kart. Néhány pernyi beszélgetés után a király belépett a díszterembe. Crisan Ascaniu liceumi igazgató üdvözölő szavaira a következőket válaszolta a király:

— A tanári kar a legszebb hivatást tölti be. Új generációkat nevel és e neveléstől függ az ország sorsa. Örömmel és szívesen látom a hazaszeretet eme lelkes megnyilatkozását. Folytassák tovább is hasznos munkájukat és plántálják növendékeik lelkébe a hazát és az emberszeretetet, mert a hazának lelkes önfeláldozó és jóemberekre van szüksége.

Lelkes ováció rengette meg a király beszédére a díszterem falait.

A cserkész fiúk és leányok sora között elvonult a király kíséretével és automobilon a vár megyeházára ment. Ott végig járta díszesen berendezett lakosztályait, amelyeket Varga és Rosenfeld aradi villanvszerelő vállalat díszes csillárjai árasztottak el a nagy fényükkel. Rövid ottartózkodás után a Kulturpalotába robbogott autójával a magas vendég, a hol kezdetét vette az öt árai tea.

rán sainálatát fejezte ki, hogy Mária királyné ezuttal nem jöhetett Aradra, mire a király megígérte, hogy ha a királyné ellátogat Aradra, úgy megismeri a báróné vezetése alatt álló jótékony intézményeket. Ispravnic Sevérné, Justh Jánosné, Georgescu prefektusné, Manu tábormokné, Popovicu főmérnöké és még igen sokan fészkesültek megszólításban.

Ferdinánd király több ízben beszélgetett Zsák Jenőnével, aki nál érdeklődött művészeti dolgok iránt. Amikor a király hallotta, hogy a bájos fiatal asszony csak törve beszél a román nyelvet, németül így szólt hozzá:

— Talán beszélgetnének inkább németül, miután ez a nyelv mégis könnyebb Önök.

Zsákné elpirult és németül folytatta beszélgetését a magas vendéggel. A társalgás most igen fesztelené vált, a teremben mejelent mind odagvültek a király köré és halk nevetgélés, fesztelen diskusszió vette kezdetét. Ferdinánd király az előtte levő Record-Speciale sörből sinültig töltött egy poharat, amelyet ízletes felhajtott. Ennek a sörnek e volt a premieje, a Reusz Sándor radi cég szállította és a Temesvári sörház csak ezután Bocsaújja forgalmazza ezt a magasfoku világos sör fajtát. A keltő csinos palackokban keltő ér

dekességnek lehet megemlíteni, hogy a bucaresti Capsa-cég aradi Erényi-féle liköröket szervirozott Ófelsége asztalára és a király további utjára is Aradról vitt egy láda Erényi-likört.

A király a kisebbségekhez.

Az általános zsidóság közepette Georgescu prefektus sorba járta a leán megjelent magyar és német kisebbségi reprezentánsokat és kérte őket, gyűljenek Ferdinánd király elé, mert a Felső Beszélő óhajt velük. Félkörben álltak fel dr. Lakatos Ottó minorita plébános, Zima Tibor képviselő, Justh János, Károly Sándor hírlapíró, Weisenburger Nándor bankigazgató, dr. Müller Vendel Iászló ügyvéd és Vágvölgyi Lajos dr. izraelita főrabbi. Elsőnek Zima Tibort szólította meg, akitől megkérdezte:

— Hü alattvalóim nekem az itteni magyarok?

— Igen Felső — volt a válasz.

Lakatos Ottó dr. plébánostól a katolikus egyház helyzetét és iránt érdeklődött, sőt azt is megkérdezte, mennyi Aradon a katolikus hívők száma.

— Harmincezer lélek — felelte Lakatos Ottó.

Justh Jánostól szintén az aradi magyarság iránt érdeklődött és Károly Sándor hírlapírótól, a Közlöny munkatársától is informáltatta magát a sajtó helyzete felől. Weisenburger Nándor és Müller Vendel Iászló is megszólításra kerültek és Ferdinánd király megkérdezte tőlük, megvan-e elégedve a németek helyzetükkel. A válasz igenlő volt, de Weisenburger hozzátette,

A temesvári királynapok programja.

Vasárnap reggel 9 órakor érkezik meg az udvari vonat a jászsevárosi pályaudvarra, ahol a katonai és polgári előkelőségek fogadják. A város főpolgármestere a tradicionális sötét és kényes nyújtja át Ófelségének, aki a hegyorség parancsnokának jelentését fogadja és ellép a diszszád előtt. Fél tíz órakor indul el a menet az állomásról és megy a legközelebbi úton a görög keleti román katedrális felé, ahol már várakoznak az uralkodóra a meghívottak. Az útvonalon jobbról és balról az iskolák növendékei és a delegációk tagjai állanak sorfalat. Pontosan 9 óra 45 perckor üdvözlök a templom előtt a diszszád, a katonazene és a klérus a királyt, aki ezután belép a templomba és tíz órakor kezdetét veszi az ünnepélyes Te Deum. Fél 11 órakor a műgyémek felé indul Ófelsége, ahol 10 óra 45 perckor fogadják. 11 óra 45 perckor a prefektúrán a különböző küldöttségeket fogadja a király. Fél 1 órakor pedig az etnográfiai felvonulásokat és a hadsereg diszfelvonulását nézi végig. Fél kettőkor a tisztai kaszinóban dézsóné lesz. 4 órakor a tűzvédelmi iskolát látogatja meg a király, 5 órakor pedig a leány- és fiúliceum, valamint a tanítóképző meglátogatása következik. 6 órakor egy hatalmas énekhar ad szerenádöt a prefektúrán berendezett lakosztály előtt. 8 órakor este zenés és fényes délután lesz.

Vasárnap délután az Unirea-TMTE. és a TAC. Kinizsi körmérkőzést tart. A győztesek és a vesztesek hétfőn vagy kedden mérkőznek egymással. Ha az összeállított program enged időt, úgy a király valószínűleg megjelenik a vasárnap délutáni mérkőzésen.

Hétfőn reggel negyed hétkor helyezi el a király az új szintézis alapkövét. Negyed 11 órakor a görög katolikus a szerb és az izraelita templo-

matok látogatja meg. 12 órakor a Gyapjuipar gvarában, fél egykor a Turul cipőgyárban tesz látogatást, fél kettőkor a polgármesteri hivatalban lesz dézsóné, 4 órakor a vászongyárban, fél ötök a műmalomban, 5 órakor a kalapgyárban és a Kandia eukorgyárban tesz látogatást.

Kedden délelőtt 9 órakor autómobilon Lovrin, Billéd és Nagykomlós meglátogatására indulnak, fél egykor pedig Nagykomlósra lesz dézsóné. 2 órakor indulnak vissza Nagykomlósra Temesvárra. Este hét órakor indul el az udvari vonat Lugos felé, amelynél ugyanolyan sorrendben bucsuztatnak, mint ahogyan fogadták Ófelségét. Az öltözet polgári egyének számára és fehér kezű.

Nagy robbanás a főváros mellett
(Bucuresti központjában is beuzódott ablakok. — Nyolc halott)

Bucurestiből jelentik: A főváros határában levő Domnesti és Bragadiru erődök között óriási robbanás történt. A munkások lövegeket, ágyugolyókat, gránátokat akartak megsemmisíteni és a közben történt a robbanás. Bucuresti város helyorségi parancsnoka Nicolescu tábornok és Munteanu hadügyi államtitkár azonnal a szerencsétlenség színhelyére mentek. Alighogy megérkeztek, újabb két hatalmas detonáció történt. Szerencsére a katonák nem engedték közel a kíváncsi tömeget, mert óriási lett volna a halottak és sebesültek száma. A robbanás oly hatalmas volt, hogy a fővárosban a Calea Victoriei és a Lipscain levő házakon több ablakot és kirkatot bezuzott a légnemesség. A lezuhant üvegcsillagok két gyermeket megsebesítettek. Hivatalos jelentés szerint csak nyolc halott

— *Vezértelgyűlést is, ez több volt mint hivatalos fogadtatás, amelyben részvételtek önmaguk engem. Tul minden szertartáson éreztem az emberek szívének lüktetését, a szeretetet, amely nemcsak az uralkodónak, hanem az embernek is szól. Mindig szívesen fogok visszagonidolni arra a meleg ünneplésre, amelyben ennek a városnak a közönsége részvétel. Nagyon köszönöm!*

aldozata van a robbanásnak, ami kások éppen ebédszünetet tartott azzal magyarázható, hogy a munkások.

Letörték a Hitler-puccsot.

— Ellentétes hírek Ludendorffról és Hittlerről. —

Berlinből táviratozzák: A Wolff ügyvédség hivatalosan jelenti, hogy a müncheni véderőparancsnokság épületeit a birodalmi véderő tegnap délután küzdelem után bevette. A veszteség mindkét részen csekély volt. Ludendorffot és Hittlert előgták.

Münchenből táviratozzák: A csapatok, amelyek Ludendorff és Hitler forradalmi kísérletét elfojtották, Kresch tábornok müncheni körletparancsnok közvetlen vezérlése alatt állottak. A tábornok az államcsíny hírének vétele után embereit nyomban München ellen indította.

Salzburgból táviratozzák: Azt beszéljük, hogy Hitler embereinek élén karján könnyen megsebesült. A harcok során állítólag Ludendorff is súlyosan megsebesült. Egyik híresztelés szerint halálát lelte.

Münchenből jelenti a Wolff ügyvédség. Az uccai harc halottainak száma tízenkettő. Hitler tartózkodási helye ismeretlen. Ludendorffot elbocsátották, mivel becsületszavát adta, hogy az ügyben többé nem vesz részt. A nemzet szocialisták lefegyverzését késő este teljesen végrehajtották. A

statáriális bíróságok felállítását a főállambiztos proklamációjában tudatja. Münchenben és környékén este nyolc órától reggel öt óráig tilos a közlekedés. A mulatságokat betiltották. Záróra fél nyolckor van.

Münchenből táviratozzák: Egész Bajorországban helyreállott a nyugalom. Azokat a nemzet szocialistákat, akik Augsburgban kísérleteztek, szintén lefegyverezték és valamennyit letartóztatták.

Berlinből jelentik: A müncheni puccskísérlet kudarcának részleteiről ideérkezett hivatalos tudósítás a következőket jelenti: A birodalmi csapatoknak csak hadüminiszterium épületéért, mert a Hitler-csoportnak csak kis része állott ellent, míg a többiek a támadás első perceiben fölemelt kézzel átpartoltak a birodalmi hadsereghez. Hitler maga kezében revolverrel bátran védekezett, míg végre egy katonának sikerült a revolver csövét megragadni. Dulakodás közben a revolver elsült s így Hitler a saját fegyverével sebesítette magát. Azt hiszik, hogy Rosenheimba szökött. Hogy Kahr és Lossow magára hagyták Hittlert, az hír szerint Ruprecht trónörökös befolyására vezethető vissza, aki kijelentette, hogy nem fogadja el a trónt és megtagad Hitlerrel minden közösséget.

Sima Dezső képkiallítása az aradi Kulturpalotában.

Sima Dezső rajztanár az aradi katolikus főgimnáziumban, halk szavu, csendes ember. visszavonultan élő művész. Ezuttal először lép a nyilvánosság elé műveivel: mintegy 130 darab pasztelt, akvarellt, rajzot és olajképet állított ki, egy produktív művészi munka eredményét. Nagybobb koncepciójú mű nem szerepel a kiállításon. Sima Dezső nem fest hatásvadászó, a tetszést mindenáron kívánja, akár munkáját, de amit készít, az mindig művészi szien tökéletes. A hangulatok, színek és finom meglátások embere, az akadémikus irány hibe és ebben a módorban szépet, értékeset alkot. Különösen értékesek tátrai dolgai, valami szerelmes mohósággal veti magát a természetre és ez meglátszik majdnem minden munkáján.

A kiállításon a pasztell dominál. Tavaszi napsütés az erdőben, hangulatosan szép tátrai részlet. Ligeiben, csupa szín és erő, Öreg fák, Mednyánszky bravuros technikáját juttatja eszünkbe. A Tátra minden szépségét visszatükrözteti a délutáni napsütés és a Zöldben akár pasztellek. Komoly művészi akarásnak mutatkozik az Udvarhely és a Görög Keleti templom Aradon, pasztellek. Akvarelljei is mutatják, hogy ez a művész nem mindennapi tehetség. Őszi szántás és Öreg fűzák a vízfestés gyöngyei. Sok ceruza rajzot is kiállított és ezekben azonosan meglátszik a precíz rajz akonosság, stúdiumok, tájrészletek, hangulatok, alakok és különböző

mozgások papírra rögzítése váltakoznak egymásután és megállapítható, hogy Sima Dezső tehetséggel kezel a ceruzát is.

A kiállító művész Agglázy, Nádler Róbert és Székely Berta tanítványa és képein meg is látszik a budapesti Képzőművészeti Főiskola skolasztikája. Az elmúlt nyarakon Katona Nándorral és az elhunyt báró Mednyánszkyval dolgozott a Tátrában és a két nagy mester útmutatása csak hasznára vált. A közönségnek az a része, amely a vásárlásért és a részre helyett az értékesebb és finomabb művészetet kedveli, örömet lelhet Sima Dezső kiállításában. (k. s.)

Angl-amerikai szövetség (Lloyd George hazatért.)

Londonból táviratozzák: Lloyd George amerikai Kanadai utjáról visszatérve tegnap Southamptonba érkezett. Híve nagy ünnepléssel részesítették. Az ottani színházban nagy hallgatóság előtt beszélt és utal arra a jószomszédi viszonyra, amellyel a Kanadai és az Egyesült Államok névét egymás között fizti. Feltegezte Britannia és az Unio közötti együttműködés gondolatát. Látogatása ez irányban nagy reménnyel tölti el. A tervlehetőségei végtelenek. Ha a két óriási hatalom sikraszáll a jogért, senki ellent nem állhat.

Washingtonból jelenti a Havas ügyvédség. Az Egyesült Államok Kormányja végleg elhatározta, hogy a szakértő bizottságban nem vesz részt.

HIREK.

Megérezte apja halálát.

(A budapesti elhunyt aradi gyáros fiának különös élménye.)

(Saját tudósítónktól.) Weisz Márkus aradi gyáros halálával kapcsolatban olyan különös jelenségben volt része az elhunyt Aradon tartózkodó fiának *Wiesz Lajosnak*, amely valószínűleg gondolkodásejtje az okkult tudományok kutatóit. Mint megírtuk, a likörgyáros Budapesten meghalt. A haláleset operáció után hajnali fél négy órakor történt. *Ugyanazon a hajnalon pontosan fél négy órakor Weisz Lajos álmából valami átható szagra riadt fel*, amely betöltötte hálószobáját. Fojtogató kloroform szagot érzett és olyan nehéz volt tőle a szoba levegője, hogy kénytelen volt felkelni ágyából és kinyitni az uccára nyíló ablakot. A szobában még más is aludt, aki a tóduló hajnali, hideg levegőtől felébredt és csodálkozva látta, hogy *Weisz Lajos a nyitott ablaknál áll. Arra a kérdésre, hogy miért nyitotta ki az ablakot, a fiatalember izgatottan felelt:*

— Nem érzem *mit* a fojtogató kloroform szagot?

A szobában *tiszta volt a levegő*. Délben megérkezett Weisz Márkus halálhírére hozó távirat, a melyben jelezték, hogy a beteget megoperálták és *fél négy órakor* kiszenvedett.

Forel Agoston a világhírű svájci tudós több hasonló esetet sorol fel könyvében, de ő az ilyen jelenségeket a véletlen játéknak tartja. *Maeterlinck* Flammarión és a spirítizmus rajongói előtt, azonban ez nem probléma. Ugy magyarázzák, hogy a testből kiszálló lélek, amelyet az operációnál használt altatószer szaga átítatott, megjelent Aradon fia hálószobájában, magával hozva a kloroform kábító szagát. Ennek a sokat vitatott problémának megoldása egyébként nem a mi dolgunk, azt az okkult tudományok kutatóira bízjuk. Mindenesetre érdekesnek tartottuk megírni egy szenzibilis lelki fiatalembernek különös megérezését.

— **A svéd trónörökös esküvője.** Londonból táviratozzák, hogy a svéd trónörökös szombaton vette oltárhoz a Saint-James templomban Mountbatty Lujza hercegnőt. Az egyházi szertartást a canteribury-i érsek végezte a londonpüspök segédletével. Az esküvőn György király és királyné, a svéd király és a két uralkodócsalád számos tagja vett részt.

— **Az olasz királyi pár eskü-lakodalma.** Római jelentés szerint az olasz királyi pár a Turin közelében fekvő Raconig-palotában ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját. A királyi pár az ünnep alkalmából ajándékokat osztott szét a kastély alkalmazottjai, továbbá a falu betegei között.

Ulain és társai az ügyészségen

(Tizennégy letartóztatás a tervezett magyar államcsíny ügyében.)

Budapestről táviratozzák: Nagy Enil igazságügyminiszter a minisztertanácson *bejelentette Ulain letartóztatását*. Bejelentette, hogy tettenérés esete forog fenn és a letartóztatást el kellett rendelni. A minisztertanács a bejelentést tudomásul vette.

Budapestről táviratozzák: A minisztertanács döntése alapján az ügyészség Ulain további fogvatartására kapott utasítást az igazságügyminisztertől. A főkapitányságon megcáfolják a tegnapi estilapok fantasztikus híreszteléseit a fekete listákról. *Andréka* Károly főkapitányhelyettes nyilatkozott az újságíróknak és szerinte annyi bizonyos, hogy Ulain és társait, akiknek szerepük van a puccs előkészítésében, ami kétségtelenül megállapítást nyert, *lázadás bünítettéért előzetes letartóztatásba helyezik és délután átkísérik az ügyészség fogházába.*

Budapestről táviratozzák: Az Ulain ügyben őrizetbevettek száma tizennégyre szaporodott. A főkapitánysági cellákban jelenleg

— **Házasság.** Diel József (Arad) és Dougan Gizi urleány (Arad) e hó 12-én d. e. fél 12 órakor tartják esküvőjüket az aradi minoriták templomában.

— **Gratuláció.** Az anyakönyvvezető hivatalban éppen véget ért az esketési jelenet, amikor a terembe lépett egy mesolygó fiatalember és a távozó ünnepi csoport egyik frakkos tagjának erős kézszorítással melegen gratulált. Az meglepve titakozott és szerényen szólt:

— Miért gratulál nekem, hiszen én csak tanu vagyok.

— **Eppen azért** — válaszolta a mesolygóarcu jelentőségteljesen.

— **Zsebtolvajok kedvence.** Holzbacher Péter temesvári borbélyt különös előszeretettel kezelik a zsebtolvajok. Néhány nappal ezelőtt pénztárcáját lopták el a villamoson igazoló okmányjaival együtt, most pedig óráját és láncát vitték el emlékébe. A borbély kára 1200 lei.

— **Halálos baleset a léghintánál.** Még vasárnap délután sulvos baleset történt a temesvári „Prater”-ben. Kopeczki Sándor 16 éves hintásfiu egy deszka segítségével megakart állítani egy hintát, melyen egy kalona tulerősen hintázott. A hinta azonban oly erővel ütötte a deszkát a fiu mellébe, hogy azonnal eszméletlenül összeesett. A szerencsétlenül járt fiu szülei lakására szállították, hol tegnap kiszenvedett.

— **H. Sziklay Gizi tánciskolájában** új táncanfolyam kezdődik novembert 14-én Arad. Stráda Cercetasilor (Szt. Pál-utca) 10. alatt.

— **Versenyhírek.** Diana sósbor-szesz minden vonalon győzött.

— **Gombamódra szaporodnak** a Brázay mentholsósbor-szesz (Mentholin) használói, mert kétségtelen, hogy a valódi Brázay kitűnő házi-szer. Mindeniütt kapható! Nagyban Hehs és Klein cégnél Arad.

— **Szenzáció** Kerpel könyvkiadása!

— **A hölgyek** csakis Rózsnyay-féle Serail-crémet használjanak.

— **Elegáns gyermekokcsik** nagy választékban Hegedűsnél, Arad

Ulain, Szemere, Bobula, Adorján Géza, Dániel Sándor, Homonnay Jenő képviselő s még nyolc olyan egyén van letartóztatva, akik az eddigi zavargásokban is szerepeltek. A letartóztatást szombaton délelőtt fogatosítják, ugyanakkor átszállítják Ulaint és társait az ügyészségre. A pestvidéki törvényszék fogházában már megtették az előkészületeket a foglyok odaszállítására.

Budapestről táviratozzák: Az éjszaka folyamán a rendőrség 8 horogkeresztes fiatalembert fogott el. Valamennyit kitoloncolják. Weiss Konrád képviselő elfogatásáról szóló hírt megcáfolják. — Megállapították, hogy semmiféle összeköttetésben nem volt Ulainnal.

Londonból táviratozzák: A Times közli Ulain letartóztatásának hírére. A hiradás megemlíti a kormány határozott magatartását, amit a sajtó és a közvélemény az egész vonalon támogat. Kiemele, hogy az akció gyorsasága a kormány erejére vall.

— **Csákv. órák és vésnök műterem.** Elsőrangú kivitelben készít órajvitást és finom ékszerésést. Új órák és ékszerék legjobb beszerzési forrása. (A városházával szembeni épületben Str. Horia (Széchenyi-utca) 1. szám.)

— **Bauer ezredes álnév alatt Bécsben él.** Bécsből jelentik: Bécsben az a hír terjedt el, hogy Bauer ezredes, Ludendorff ismert vezérkari tisztje, aki a Kapp-féle puccsban is nagy szerepet vitt, Max Bothmer dr. álnév alatt Bécsben él és vezetője a Kelet-európai Kereskedelmi Társaságnak, amelynek Ludendorff az elnöke és amely azzal is foglalkozik, hogy municiót szállít Bajorországba. A rendőrség megállapította, igaz, hogy Bauer ezredes állandóan Bécsben él és hadtudományi írói működést fejt ki. A doktori címet is használja, de a cím megilleti, mert több német egyetem még a háború folyamán tiszteletbeli doktortá választotta. Mint író Bauer ezredes a Max Bothmer nevet használja.

— **Az amerikai párbaj áldozata.**

(A későn érkezett felmentő levél.) **Budapestről** jelentik: *Szmodis* József rajztanár, műegyetemi tanársegéd rejtélyes módon eltűnt. A fiatal rajtanár családja azonnal jelentést tett az esetről a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást, de Szmodisnak mindeddig nem tudtak a nyomára akadni.

Szmodisnak hozzátartozói átkutatták az eltűnt fiatalember valamennyi irásait, de abban semmi olyat nem találtak, ami az eltűnés okára engedett volna következtetni. Tegnap váratlanul némi világgosszág derült erre a titokzatos ügyre.

Szmodis címére ugyanis *Bernből* levél érkezett, amelyben a név telen levélíró *felmentő Szmodist kötelessége teljesítésétől*. A rajztanár családja ebből a levélből arra következtet, hogy Szmodis valakivel amerikai párbajt vívott s abban ő lett a vesztes. Remélik, hogy Szmodis még életben van és ezért felszólítják az eltűnt rajztanár ismerőseit, hogyha bárhol találkoznak vele, azonnal értesítsék a berni felmentőlevél megérkezésétől s szövegezték fel, hogy haladéktalanul térjen vissza.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aradi mozi hírek.

— **Cezarina.** Ennek a nyolc részből álló fantasztikus filmkolosszusnak világsikere Aradon sem maradhatott el. Az első részt még vasárnap és hétfőn is bemutatja a színház, kedden pedig a II. rész: *Maud* Gregaards életének tragédiája kerül sorra. *Maud* egy dr. Holder nevű ur áldozata lesz, aki nemcsak szeretőjévé teszi a szerencsétlen leányt, hanem börtönbe is juttatja. *Maud* kiszabadulása után megtudja, hogy neki és atyjának megrontója egy- és ugyanazon személy, azért jött tehát Kínába, hogy boszút állhasson a maga és családja tönkretövőjén, amelyhez *Kien-Lung* és *Madsenben* segítő-társakat talál. A rendkívül érdekesítő óriás filmnek minden mozzanata lebilincselő és a nézőt szinte magával ragadja.

— **Milliók filmjének nevezi a világ.** Irodalom a csodálatosan megragadó filmalkotást: a *Borgia* Lukrécia. A renaissance-idők minden pompájának megtestesítője a *Borgia*-család. *Rodrigó*, akit a történelem VI. Sándor pápa néven ismer, *Cezare* és *Lukrécia*. Ezt a kor választotta *Richard Oswald* örökbecsű nagy filmdrámájának háttéréül. *Bassermann* Albert személyesíti meg VI. Sándor pápát. *Lyane Haid* játsza *Borgia* Lukrécia, a szenvedő asszonyt. *Cézár* *Conrad Veidt* alakítja, ő a dráma aktív alakja. Szeret, gyilkol, alakoskodik, rombol. De a hatalmas kényvurnak hatalmi tébolva semmivé porlódik egy asszony iránti szerelmében. Ezt a megrondító monumentális filmkolosszust, amelynek minden jelenete megrázza, magával ragadja a nézőt, hétfőn kerül bemutatásra az Apollóban: az előadások délután fél 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Elővételi pénztár déli fél 11-től 12-ig, délután 5-től 9-ig.

— **A megkapó szépségű** *Crockett*-regény, a *Diana*, amely az anya és leány között önkéntelenül megindult szerelmi harcra ad nagyszerű történet keretében pompás, jellemző rajzot, még vasárnap látható az Apollóban.

— **A Maciste-kép**, amely premierián a közönség általános tetszését vívta ki, még vasárnap és hétfőn látható az Urániában. *Maciste* nagyszerű kalandját adja ez a film: *Maciste*, ki sok munkája után pihenésre, nyugalomra vágyik, egy lakatlan kastélyban összerakul egy milliomosleánnyal, akit rablók hurcoltak oda s akit rendkívül izgalmas kalandok után megment s utalmul feleségül vesz.

KOZZAZDASAG.

A németországi pénzpiac végső küzdelme.

Berlinből jelentik: A papírmárkának aranymárkára való biztosított átszámítási módjáról a birodalmi elnök rendeletet készít elő. Eszerint minden eladó, aki az aranyban vagy aranykölcsönben számija, köteles a papírmárkát a berlini tőzsde hivatalos átszámítási árfolyamán elfogadni. A fix átszámítási tétel biztosítására vonatkozó tervezet, mely a papírmárkának értékálló fizetési eszközre való átszámításának alapjául szolgál, a birodalmi kormány elé terjesztetik határozathozatal céljából.

Ezzel szemben a berlini lapok közlése szerint ma a tőzsdetanács ülést fog tartani, amelynek napirendjén a tőzsdének a járadékárka hevezetéséig való bezárása szerepel. A tőzsde bezárása esetén a papírmárka hivatalos árfolyamát nem lehetne tőzsdei úton jegyezni, amely esetben a birodalmi kor-

mány legfeljebb saját hatáskörében állapíthatná meg a márka hivatalos kényszerárfolyamát.

A német pénzügyi helyzetet csak komplikálja és súlyosítja a ruhrvidéki megszállás. A Berliner Tageblatt ugyanis azt jelenti a Ruhr-vidékről, hogy ott kiküszöböljük a forgalomból az értékálló birodalmi valutát is, mert a legközelebbi hetekben francia, holland és német tőkével Kölnben vagy Düsseldorfban külön rajnavidéki aranybankot alapítanak. A bank alaptőkéjét száz millió aranymárkára tervezik s a részvények többsége a német tőkések kezében lesz. — A Pragoradio közlése szerint ma a devizaárfolyamokat ismét erősen korlátozott kiutalás mellett a tegnapi árszinten állapították meg. Az értékpapiroknál is emelkedő az irányzat. Tőzsdei körökben úgy vélekednek, hogy a tőzsde bezárására a sajtóközlemények ellenére nem gondolnak.

Sörgyárak polémiája.

(Miért vonták be a seleusi (peceszöllösi) sörgyár működési engedélyét?)

Nemrég adtunk hírt arról, hogy a kereskedelem és ipariügyi miniszter bevonta az Oradea Mare (Nagyvárad) mellett levő seleusi (peceszöllösi) sörgyár működési engedélyét. Az erre vonatkozó rendelet nyomán az illető sörgyár egy nagyobb hírlapi polémiába kezdett, amellyel kapcsolatban a következő levelet kaptuk:

Magunk részéről is megvizsgáltuk az ügyet és autentikus helyről, hol ismerik a miniszteri rendeletet annak előzményeivel és következményeivel együtt, felvilágosítást kértünk a jelenlegi helyzetről. A nyert felvilágosítás folytán a következőket közölhetjük:

— Az utolsó napokban az aradi és oradea-marei (nagyvárad) lapok az oradea-marei (nagyvárad) sörgyár részéről közleményeket hoztak, melyekben e sörgyár üzemének felsőbb hatóságok részéről való betiltásáért alulírott sörgyárakat okolja.

— A valódi tényállás megállapítása és a közönség felvilágosítása céljából sziveskedjenek b. lapjukban a következő helyreigazításnak helyet adni.

— Az oradea-marei (nagyvárad) sörgyár üzemének bezúntatását mi sem nem kérelmeztük, sem más eszközökkel elő nem segítettük. Ezt a felsőbb hatóságok saját belátásukból és mindenesetre a törvényes követelményeknek szemelölt tartásával rendelték el. Hogy ez a körülmény az oradea-marei (nagyvárad) sörgyár előtt is ismeretes volt, kitűnik a miniszteriumhoz intézett beadványából, melyben maga is elismeri, hogy hibát követett el a cégjegyzés körül.

— Amiben mi a hatóságnál eljárunk és amiben eljárni teljes jogunk,

sőt kötelességünk volt, az a „Dreher“ névnek a közönség és a mi hátrányunkra történt jogtalan használatával az ezzel a névvel gyakorlatilag megtevesztés volt. Ennek tulajdonítható, hogy sok sörkereskedő a vendéglősöknél és a sörivő közönségnél azt a hitet igyekezett felkelteni, hogy a hajdani Dreher sört hozzák forgalomba, sőt azt egyenesen mint közbányai sört varrták a közönség nyakába. Hogy ez így van, hogy az oradea-marei (nagyvárad) sörgyárnak csak reklámhajlításai voltak az intenciója, kitűnik abból is, hogy már tavasszal, amikor gyárának átalakítása alig hogy megkezdődött, máris nagy garral igyekezett sörét Dreher-sörként piacra vetni, azt hirdetőn hónapokon keresztül, hogy „A világhírű Dreher-sör ismét kapható.“

— A versenynék ilyen eszközökkel való megkezdése és folytatása iránt mi joggal védekezünk és az objektive ítélő közönségnek igyekszünk szolgáltatni tenni, midőn az A. L. D. R. e. i. e. r. s. ö. r. mibenlétéről felvilágosítjuk.

Az erdélyi és bánati sörgyárak.

Az Oradea Mare mellett levő söriőzde annak idején „Fabrica de bere din Seleus“ (peceszöllösi sörgyár) cég alatt kapott működési engedélyt a kereskedelem és ipariügyi miniszteriumtól. Ezt a működési engedélyt vonták be a miniszter október 15-én kelt rendeletével. Egyben közölte a betiltás indokát is és pedig azt, hogy a söriőzde nem tartotta be a miniszterium vonatkozó rendeleteit. Együttal utasította az oradea-marei (nagyvárad) törvényszéket, hogy a sörgyár új és meg nem engedett „Dreher Haggempacher Sörgyár R. T.“ cégszövegét a cégjegyzékből törölje. Ezen rendelkezést a miniszterium még nem vontá vissza, csak annyi enyhítést tett, hogy további intézkedéssig, ideiglenesen megengedte a sörgyár üzemben tartását.

Az oradea marei (nagyvárad) sörgyár azon hírlapi kijelentéseit, amely az erdélyi és bánati sörgyárak fenti nyilatkozatát provokálta, ezek után a fantázia szülöttjeinek kell tekintenünk. A kereskedelem és ipariügyi minisztert nem lehet a konkurens sörgyárak vak észközének tekinteni és akkor, amikor az oradea marei (nagyvárad) sörgyár maga is ismeri azon hibát, amelyekkel a törvényeket és rendeleteket megsértette, nagyon furcsa, hogy nem ebben keresi a betiltás okát.

Tőkeemelések Temesváron.

A Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T. koncernjéhez tartozó következő iparvállalatok a kereskedelmi és ipariügyi miniszteriumtól, tőkeemeléssük keresztülveztéséhez szükséges engedélyt megkapták:

A „Helikon“ Bánati Nyomda R. T., amely részvénytőkéjét 2 millióról 4 millió lejre emelte; ezen tőkeemelést művelet már keresztülveztette. A Temesvári Bega Gőzmalom R. T., amely részvénytőkéjét 1.600.000 lejről 3.600.000 lejre emeli és az új ki bocsátású részvényeket részvényeseinek 360 lejjes árfolyamon felajánlja. A Begamalom ezen tőkeemelést keresztülveztése után részvénytőkéjén kívül 3.310.000 lej kimutatott tartalékalappal fog rendelkezni. Végül a „Gea Krayer“ Nagydrugéria és Gyógyipari r. t., amely vállalatnál a Városi Takarékpénztár is érdekeltséggel bír, 4.500.000 lej részvénytőkéjének 8.000.000 lejre való emeléséhez nyert engedélyt; egyelőre csupán 1.500.000 lej új részvény kerül kibocsátásra, úgy, hogy ezen művelet keresztülveztése után a vállalat részvénytőkéje 6.000.000 lejt, nyitott tartalékalappal 725.000 lejt fog kitenni. Az új ki bocsátású részvények 250 lejjes árfolyamon a régi részvényeseknek ajánlatnak fel.

— A román orosz gazdasági tárgyalások. Bucurestiből táviratozzák: Oroszországgal a kereskedelmi összeköttetés felvétele ügyében vasárnap kezdődnek meg a tárgyalások. Érdekes, hogy a tárgyalások felvételét Csicserin javasolta. A román delegáció a kormánytól azt az utasítást kapta, hogy vegyék át a szovjet kiküldött tektől a javaslatokat és terjeszték a kormány elé, ahonnan a tárgyalások folytatására, illetve megkezdésére a kellő instrukciókat megkapják.

— Helyreállítják a vasutak nemzetközi szervezetét. Bucurestiből jelentik: A Vasutagazgatóságok Nemzetközi Szövetségének elnöke, aki Párisban él, felhívta a tagokat a régi munkásság felvételére, aminek a nemzetközi forgalom terén fogjuk értékes eredményeit látni.

— Vizium terve Bucurestől a Dunáig. Bucurestiből jelentik, hogy Dimitrie Leonida márnök tervezet nyújtott be a fővárost a Dunával összekötő esatornára nézve. A tervezetet a főváros közlekedési bizottsága tárgyalja.

— Ürmérték-illetékek. Bucurestiből írják: A kereskedelmi és ipariügyi miniszterium megállapította azokat az illetékeket, amelyek az ürmérték hitelesítésért fizetendőek. A beszédhető legmagasabb összegek a következők: 5 del.-ig 8 lej, 10 del.-ig 12 lej, 20 del.-ig 16 lej, 50 del.-edény, vagy palack után 20 lej, 100 del.-ig 30 lej, 200 del.-ig 45 lej, 300 del.-ig pedig 60 lej. Háromszáz deciliteren felül minden megkezdett 100 deciliter után még külön 12 lej hitelesítési díj fizetendő.

— Arany-ézüst árak Buuapesten. Budapestről jelentik: A nemestémplacon változatlanul lanya az irányzat. Ezüst egy koronás 2000, forintos 5100, ötkoronás 10.500, szinarany 18.300—18.600, szinezüst 500—530, arany tizkoronás 55.000—56.500, platina 70.000 tört arany 14 karátos 10.000—10.300.

— Alpesi tallér — az új osztrák pénz? Bécsből jelentik: Mint ismeretes, Kienböck osztrák pénzügyminiszter nemrég egy be szédében bejelentette, hogy a parlamenttől 5000, 10.000 és 20.000 koronás ezüstérmék veretésére fog felhatalmazást kérni. Kraft voít kereskedelemügyi miniszter most a „Grazer Tagespost“-ban nyilatkozik az új ezüstpénzről. Azt mondja, hogy az új 10.000 koronás ezüstpénz lesz Ausztria új pénzegysége. Értéke háromnegyed svájci frank, vagy három lira lesz. Kraft ellenzi az új pénzegységet, mert azt tartja, hogy drágulást fog előidézni. Helyette nagyobb pénzegységet ajánl, eset leg huszezer papirkorona értékben. Ezt az új egységet alpesi tallérnak, vagy osztrák tallérnak lehetne elkeresztelni.

Valutapiac.

Párisban 100 lej 8.75 frank.

Belföldi valuta árak. (Nov. 10.) Newyork 201, dollár 202, London 885, angol font 900, Páris 11.38, francia frank 11.60, Zürich 35.55, svájci frank 35.25, Milano 8.85, lira 8.50, Belgrád külföldi 2.36, belföldi 2.28, dinár 2.18, Prága 5.83, szokol 5.70, Budapest külföldi 92, belföldi 136, magyar korona 132, Bécs 353, osztrák korona 345.

Zürichi zárlat. (November 10.) Amsterdam 216.75, Newyork 567.25, London 2487, Páris 31.9250, Milano 24.8250, Prága 16.45, Budapest 0.030625, Belgrád 6.65, Bucuresti 2.8250, Bécs 0.007950.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (November 10.) Amsterdam 7520—7960, Newyork 19600—20700, Varsó 0.0001—1.30, Többi változatlan.

„Maciste Vakációja“

Rendkívül érdekes kalandorfilm. Vasárnap és hétfőn az

Urániában

Ha jó világítást akar, ne sajnálja a költséget

OSRAM NITRA

OSRAM
felirést kell a világítókörtemetésre

Vakmerő rablás Világoson.

(regyveres rablók kifosztották a község főuccáján egy jómodu gazda házát.)

(Saját tudósítónktól.) Páratlanul vakmerő rablás történt tegnap este az aradmegyei Siria (Világos) község legnépesebb uccájában. Tegnap este 10 órakor hat katona ruhába öltözött rabló, akik kocsival jöttek, megálltak Merle József jómodu gazda háza előtt. Az egyik átmászott a kerítésen, belülről kinyitotta a kaput s behajtottak a kocsival Merle udvarára. A házigazda még tennt volt és a zaira kiakart menni az udvarra, de ekkora már két rabló bevent a szobába és neki szegzett revolverrel a házigazdát és annak egész családját csondre kényszerítették. Ezalatt a másik négy rabló a legnagyobb kégyelemmel és nyugalommal rakta a kocsira a házban lévő összes ingóságokat

Elvitték az összes ágyneműt, felsőruhát, fehéreneműt, eszermákat, cipőket, az éléskamra teljes tartalmát, szóval mindent, amit el lehetett mozdítani. Amikor a lakással végeztek, a hízókra fordult figyelmük.

A megriadt állatok nem engedelmeskedtek olyan könnyen s nagy lármát csaptak, mire az egyik rabló kiadta a parancsot:

„Hagyjátok békében, majd megtaláljuk mi még ezeket a kéményben is.“

Ezzel egész nyugodtan felültek a kocsira, honnan visszakiáltottak a gazdának: „No most már lehet segítségért kiabálni“ és elhajtottak a sötét éjszakába. Merle József házigazdának kára meghaladja a negyedmillió lejt.

Sakkhírek. Az utóbbi hónapokban gyors egymásutánban több is mert nevű sakkozó hunyt el:

Alapin Simon Heidelbergben 67 éves korában halt meg. Az első orosz nemzeti versenyen (Szt. Pétervár, 1879.) Tschigorin után második lett. Később több nyugat-európai versenyen is játszott, de csak ritkán sikerült egy egy szerephez díjat elnyernie. Sokat foglalkozott az elmélettel, különösen a spanyol, francia és szicíliai játszma terén, azonfelül egy kicsi de eredeti sakk könyvnek a szerzője.

Marco György Bécsben halt meg 62 éves korában. Híres elemző volt, ki egész sorát adta ki a szebbnél szebb versenykönyveknek, azonfelül a Wiener Schachzeitungot 19 évig szerkesztette. Versenyeredményei kevésbé voltak jók, mert nem feküdt bele teljes erővel.

Ehrenstein Móríc Budapesten 65 éves korában meghalt. 30-40 év előtt egyike volt a legnevesebb feladványszerzőknek, ki több feladvány versenyen első díjat is nyert. Utóbb teljesen visszavonult a sakkozástól.

MAGYAR FEJEK.

Drözdy Győző.

Fiatal, csinos, jókedvű és ambíciózus. Kedves cimpora a felér asztalnál, kitűnő házigazda vendégszerető házában, nők kedvence, akit választókerülete imád. Tanító volt, újságíró lett, volt a függetlenségi párt titkára, a nagy atádi Szabó legbizalmasabb embere és ma ő legbátrabb, legharcakészebb bajnoka a szabadelvű eszméknek.

Nehéz időkben, amikor a mai szabadelvű vezérek — Rassay, Rupert stb. a másik oldalon szerepeltek — állapítsuk meg: ő volt — nem az első, de a legeslegesítő, aki kimert állani a jogrendért, a

felelőtlenség, a jogelleneskedés és az erőszakoskodások ellen. Csak mi tudjuk, mennyire legénynek kellett a lábán lenni annak, mennyire a helyén kellett, hogy legyen a szíve annak, aki akkor ki mert állani, szemben a még meg nem szilárdult jogossággal közhangulat ellen.

Minden támadás őt kereste, vágta, — marta — érte, akkor. Sok súlyos ellenfelet szerzett azokban az időkben, de sok lelkes ragaszkodó jó barátot is. Fogalommá nőtt a neve. Sok szerepe lesz még a magyar politikában, amelyre komolyan készül, tanul és izmosodik.

Amerika magyarsága neki való terület lesz. Mert épen a munkásság körében népszerű és hozzá legközelebb a magyar földműves áll. Ahogy ismerjük: igen sok lelkes hívet fog szerezni — és pedig méltán — Amerikában. Főként a kis, dolgozó emberek közt ámbátor meg fogja állani a helyét a fehér asztalnál, a társaságban is és hívei közt nem kis számmal fognak szerepelni — a nők sem.

Megtiltották Franciaországban a dróttalan telefon-újságot. A párisi lapokban olvassuk, hogy a „dróttalan telefon-újság“, amely néhány héttel ezelőtt indul meg nagy reklámmal és lármával, a francia belügyminiszter betiltotta. A kiadók ugyanis nyilvánosságra hozták, hogy első számukban Boncour és Ernest Judet bolsevista-érzelmű szocialista vezérek nyilatkozatait és cikkeiket fogják közölni. A kormány ezért a dróttalan telefon-újság megindulását megtiltotta avval az indoklással, hogy kommunista propagandára nem adhat engedélyt.

szekesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

SAKK.

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.

22. Szabálytalan megnyitás.

Játszották Scheveningenben 1923 júliusában.

Világos: Réti. Sötét: Speyer.

1. b2-b4 Ezt a különös megnyitást mintegy harminc év előtt Englisch és Fleissig hozták divatba a bécsi sakkörben.

1. d7-d5	2. Hg8-f6
2. Fc1-b2	3. Vd8-d6?
3. f2-f4	4. Vd6-b6
4. Fb2-e5	5. Fc8-g4
5. e2-e3	6. Hb8-d7
6. Hg1-f3	7. e7-e6
7. Hb1-c3	8. Vb6-d6
8. Fe5-d4	9. Vd6-c6
9. Hc3-b5	10. Ba8x7
10. Hb5x7!	11. Vc6-d6
11. b4-b5	

Tizenegy lépésből öt a vezérrel!
12. Fd4x7 12. b7-b6

Világosnak nyert játéka van, mert az a7 futót nem lehet elfogni.

13. a2-a4	13. Hf6-e4
14. a4-a5	14. Ff8-e7
15. Ff1-e2	15. Fe7-f6
16. e2-c3	16. 0-0
17. Hf3-d4	17. Fg4xe2
18. Vd1xe2	18. e6-e5
19. Hd4-c6	19. e5xf4
20. 0-0	20. f4xe3
21. Vc2xe3	21. Ff6-g5
22. Ve3-d4	22. Fg5xd2
23. a5xb6	23. Fd2xc3
24. Vd4xd5	24. Fc3xa1?

(Jobb volt a vezérsere.)

25. Vd5xe4	25. Hd7-f6
26. Ve4-c4	26. Bf8-e8
27. b6-b7	feladja.

Lucrétia Borgia.

Monumentális történelmi film egy részben, 12 felvonásban. Az előadások kivételesen fél 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. :- Bemutatója hétfőn az

Apolloban.

A fehérkámzsások ülésén.

(Egy amerikai zsidólap munkatársa leírja a Ku-Klux-Klan fantasztikus összejövetelét.)

(Newyorki levelezőnkől.)
Amerikai méretű szenzáció foglalkoztatja mostanában Newyork zsidó és nem zsidó közvéleményét egyaránt. A világszerte ismert „Der Tog“ című jiddis napilap egyik munkatársa árnyékában részt vett a Ku-Klux-Klan legutóbbi gyűlésén. Az amerikai reakciók, mint ismeretes, a legszigorubbán távoztartják maguktól a nem közéjük valókat és ha valaki mégis betolakodik titkos összejöveteleikre, azzal kíméletlenül végeznek. A veszedelmes kalandot így írja le lapjában az újságíró:

(Titkos utazás.)

Az autóban, mely a Ku-Klux-Klan gyűlésére vitt minket, öten ültünk. Klanista volt a sofőrünk is, aki feketeorettü szemüveget viselt, a kalapját pedig mélyen a homlokába csapta és úgy bebukkolózott az esőköpenyébe, hogy fényes nappal sem lehetett volna felismerni. Annak ellenére, hogy biztosra mentem, hiszen befolyásos pártfogóim ültek melletttem, a szívem csupa remegés volt és az agyamban lázasan zakatolt a kérdés: mi lesz velem este?

Jó hosszú utat tettünk már meg, amikor figyelmemet lekötötte, hogy az ut mentén szikrázva lobogó fakeresztek világítanak. Világos lett előttem, ezek a bizonyos sorrendben leszurt lángkeresztek azt jelentik, hogy közel járunk célunkhoz. A látvány, amit ezek az esős éjszakában imbolygó fénycsóvák keltettek, egyszerre beigazolták előttem a Ku-Klux-Klanról keringő fantasztikus híreket. Ha nem tudtam volna ennek a titkos szervezetnek a gyilkosságairól és egyéb gazetteiről könnyen azt hittem volna, hogy most valami olyan helyre érkezem, amely magasan felette áll mindennek, ami ezen a bűnös földön lehet.

(Eternyi fehér kámzsák.)

Végre, egy kis erdőség mögött nagy világosságot láttam. Az autóm hirtelen megállott és csak akkor vettem észre, hogy egész gépkocsitenger van körülöttünk. Egyik klanista megmozdult és őt kis csomagot vett elő, amelyből egyet a sofőrnek adott át, hármat pedig nekünk. Az ötödik csomagot aztán sietve feltépte és egy fehér kámzsát vett ki belőle s hirtelen fejére huzta. Mi is követtük a példát

és kiléptünk az autók ezreinek fényzóróitól bevilágított mezőre, melynek közepén oltárszerű emelvényt pillantottam meg zászlóerdő közepette. Az emelvényt villamos lámpák és keresztalakú faklyák világították meg, köröskörül pedig óriási embersóvény vette körül, csupa fehér kámzsában.

A látvány, mely elém tárult, minden emberi fantáziát megszenyegítő volt. A fehérkámzsások mozdulatlan tömege úgy hatott, mintha sirjából visszajáró kísértetek lennének. Halottl csendben szólalt meg az emelvényen az elnöki esengő és ugyanekkor hatalmas vörös kereszt gyult ki az esős, fekete fellegeken, melyet valami rejtett fényzóró vetített oda. Mindenki megfeszített idegekkel figyelt az emelvényre, melyen egy hatalmas alak jelent meg ugyanosan kámzsával a fején és harányan beszélni kezdett a nép nyelvén. A beszéd rövid volt, tárgya pedig százszázalékos amerikanizmus, amit a szónok néhány népszerű frázissal ismertetett. A második szónok ugyancsak a százszázalékos amerikanizmusról beszélt, mely alapelve és legfőbb ideálja a Ku-Klux-Klannak. Beszédét azzal fejezte be, hogy míg a Ku-Klux-Klan eddig csak férfiakkal dolgozott, ezentúl arra is kiterjeszti tevékenységét, hogy a nőket és gyermekeket felvilágosítsa.

(8-ás procent.)

Mindenki beléphet a mi szervezetünkbe — mondotta, — még a nem született amerikai is. Sőt katolikusok is. De nem olyan katolikusok, akik el akarnak tartolni az igazi amerikai eszméktől és külön iskolákat, külön intézményeket létesítenek maguknak. Az ilyen katolikusok nem kellenek nekünk és nem kellenek főképpen a zsidók. Ezek ellen mindhalálig fogunk harcolni. A lakosság többi részét azonban, akik százszázalékos amerikaiak, akár itt születtek, akár nem, még a katolikusokat is szívesen látjuk táborunkban.

A szónok ezután elmondotta, hogy Newyork államban a Ku-Klux-Klan tagjainak a száma meghaladja a milliót. Ezeknek a fele magában Newyorkban lakik. De a szónok biztosítja a hatóságot, hogy nemsokára zavartalanul megtart-

hatják Newyork kellős közepén is a Ku-Klux-Klan-gyűléseket. Amikor a szónok lelépett az emelvényről, harangkongás mellett négyszáz kámzsás vonult fel. Valamennyien letérdeltek az elnök előtt, aki feleskette őket. Az avatási ünnepséget pokoli fegyverropogás követte és mire a harang harmadszor megszólalt, hirtelen minden fény kialudt és a tömeg elindult az autók felé.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Becsúzó.

Elköltözésünk alkalmával ezúton köszönünk el valamennyi jó barátunktól és ismerősünktől.
Világos, 1923. nov. 10.

Igaz szeretettel

6572

Wissenbacher-csaiád.

Müller Kourád

saját készítésű 102

Takarék Tűzhelyek

nagy raktára

Timisoara, Fröhl-gasse 34.

Ügyes segéd,

ki a textil, rövidáru- és lüszter szakmában jártas, román nyelvismerettel felvétetik

Sainberger Sándor utóda,
Peelca-Romána. 6477

Aradmegye minden helyiségében, biztosítási helyi képviselőt

keresünk, egyelőre magas jutalékra, produkció esetén havi átalány és jutalék ellenében. 14056
Tudakozódní lehet a

Nationaia Általános Biztosító
Társaság főügynökségénél
ARAD, Str. Muregulul (Maros-u) No. 3.

FIGYELEM!

Aradiak találkozó helye

ERLINDEN

FRIEDMANN FERENC

legjobb magyar étkezdéje
Führterstrasse 11,
Elsőrendű konyha!
Mérésékelt árak!

Butorok
a legjobb kivitelben állandóan raktáron és mérsékelt árak mellett kaphatók: 18779
VICTORIA-butorgyár,
ARAD, Strada Ioan Calvin 42.
Lerakat: Neuman palota,
(Strada Horla.)

Parkirozást,

kertrendezés és egyéb kertészeti munkát a legmodernebb módszer szerint legjutányosabban eszközözi

6402

Aradváros kertészete.

Az igel NAPRAFORGÓLAJ SAJTOLAST megkezdettük,

Kívánatra előnyös mintázott árajánlattal szolgálunk.

ARADI OLAJIPAR R. T.
ARAD. 14131

Telefon: 135. Telegram: Olajipar.

Női kalapokat 300.— Leleért,

rendelésre bármely színben a legújabb divat szerint készült

GALLÓ GYÖRGY

Kalapos, Arad, Str. Brațanu 17. (az udvarban). Kemény kalapok tisztítását szegését, férfi és női kalapok tisztítását festését és alakítását a legújabb divat szerint eszközözi. 6039

Tárgu-Mures

Marosvásárhelyen

egy szálloda, vendéglő, beszálló hatéves kedvező bérszerződés és teljes berendezéssel azonnal

eladó.

Értekezhetni: Tárgu-Mures, Stefan Cel Mare No. 12. 6536

Szeplő ellen nincs

Semmi más segítség

Csaka **Kaiser-Borax**

Ehez nem fér kétség.

II-13675

BERSON

GUMMI SAROK ÉS GUMMITALP
a legjobb anyagból
MINOSEGI MARKA

Banat Hirdetési Iroda
Timisoara (Temesvár).

Angol szövetek gyári lerakata: télkabát raglán ruhaszövetek **Székelynél,** Arad, Piața A. Iancu **Női divatáruban győ-** (Szabadság-tér) 20. **nyörű ősz ujdonságok**

Csobod János
vizsgázott fogtechnikus
Bzv. Morgenstern Gyulán fogá-
szatimtermét Arad, Strada Bratlanu
(Weitzer János-utca) 15., a főpos-
tával szemben átvette. 4076

Ujdonság! Ujdonság!
A kellemes viseletű
„FEMINA“ **gyógyhaskötő,**
mely elhárít sérveket, gyógyít vese és
hólyag bajt, operáció után nélkülöz-
hetetlen, orvosilag ajánlva, törvényileg
védeve. Igycsülki készítője: **Hor-**
váthné. Ezenkívül készítenek és át-
alakítanak modern csipőzőket. Piața Ca-
tedralei (Tűzköly-ter) 6. szám. 4926

En Csillag Anna

185 cm. hosszú
óriási Loreley ha-
jamát az általam
feltalált kenőcs és
szappan 14 havi
használatát után
kaptam. Ez az egye-
dülti szar hajhullás
ellen és annak nö-
vését előmozdítja,
a fejbőrt erősíti.
Mérliaknál előmoz-
dítja a teljes, erő-
teljes szakálnövés-
t és rövid használat után úgy a haj, mint
a szakáll természetes fényű és sűrűségű
lesz és megkímél a legvégsőbb korig idő-
előtti korai megöszüléstől. Egy tégely kenőcs
Lei 50.— Egy darab szappan Lei 35.—
Kapható minden gyógyszerárban és
drogériában vagy az összeg előzetes be-
küldése mellett a romániai főlerakattól:
Gracia Kozmetikai Laboratorium
ARAD. 13775

Kejen Kiza
rolag esak

6219

Az orvos tudomány legújabb
ANTISIPHILITICUMA
a Tosse-gyár Bismogenolja Bis-
moluol Richter, Neosalvarsan, Sil-
bersalvarsan, Neisilbersalvarsan,
Trepol, Mercure colloidal Elec-
trique Clin, Cyanmercurio salyci-
late, Gyarsal, Intrasol, Huile grise
Vigier, Hydrarg cianat, Solarson.
Dr. Földes & Hehs, Arad.

Kitűnő karban lévő
nagyon elegáns faragott
ebédlő és leányzóba
azonnal eladó. 6387
Cím: Aradi Közlöny Kiadóhivatalában.

Temetkezési vállalat
teljes felszereléssel
eladó
özv. Karoliny Józsefné,
Sân-Nicolau-Mare (Nagyszentmiklós).
Jud. Torontal. 6585

Regatul România Judetul Hune-
doara. Primăria oraşului Deva.
No. 4212—1923.

PUBLICATIUNE.

Oraşul Deva în baza Decisiei
Min. de Interne No. 80812—1923.
aprobată de Min. Agr. si Dom.
Casa Pădurilor vinde în ziua de
20. Decembrie 1923. oara în 10 a. în
la Primăria oraşului Deva sala
No. 1. prin licitație publică ținută
conform art. 72—84. din legea
cont. statului cu oferte scrise ma-
terialului lemnos de pe suprafața
de pădure de circa 178.7 jug. cad.
prevăzută în menajament cu par
celele 22, 23, 24, 25, 26 și 30 a
cărni volumn conform estimăți-
nei făcute de Regiunea silvică sa
stabilit la 28.510 met steri lemne
de foc esenta fag pretul dela care
incepe licitația sa stabilit la
1.614.288 Lei sub care materialul
lemnos nu se va vinde.
Comuna nu garantează nici
intinderea pădurei pusă în vânza
re nici calitatea și nici cantitatea
materialului stabilite de organele
silvice.

Garanția este 162.000 Lei și
trebuie depusă cu ocazia licitației
în efecte garantate de stat sau
numerar.

Ofertele închise vor conține
declarația că amatorul cunoaste
condițiile de licitație și conaste
și le consideră de obligatoare și
trebuie înaintate înainte de ince-
perea licitației prezidentului insar
ținut cu conducerea licitației.

Ofertele întârziate și ofertele
ulterioare sau telegrafice cum și
ofertele cari contin dispozițiuni
contrare condițiilor de licitație
și contract cari sau nu făcute
în cadrul legii pentru contabilita-
tea a statului nu se acceptă.

Pădurea este situată în hota
rul oraşului Deva la o depărtare
de 5 km. dela gara Deva.

Condițiunile de licitație și con-
tract se pot vedea la Primăria
oraşului, la Regiunea silvică Deva
și la Ocolul silvic Deva.

Deva, la 20. Octombrie 1923.
August Herbay,
prima

Géphajtó szíjjak

Ideal és Standard jegyűek
ipari, és
Agricultura jegyűek mezőgazdasági célokra,
szakszerűen, tölggyafacseréssel készítve, egy-
szerű és dupla kivitelben bármely szélességben
legjobb minőségű oromkötő és varró szíjjak,
azonnali szállításra kaphatók: :: :: ::

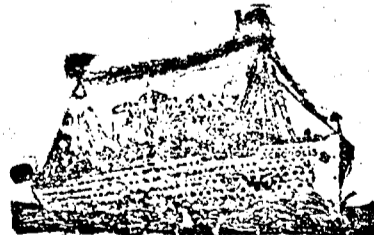
Mureşeni bőrgyár r.t.-nál

Mureşeni, Târgu-Mureş mellett. 6223

Holland Királyi Lloyd

Főképviselet Ro-
mânia részére: **CUNARD LINE S. A. R.**

Legkényelmesebb
utazás és kintűnő
élelmény minden
osztályon. Rend-
szeres forgalom
és összeköttetés
Romániával.

Közvetlen forgalom:
Amsterdamon át
Braziliába, Argen-
tiniába, Uruguay
és az összes Dél-
amerikai ál-
lamokba.

Földművesek kik Braziliába kivándorolnak,

pontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanigy más utasok
az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes
prospektust kívánatra készséggel küldünk. 1881

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timişoara, III. Bulv. Carol
(Hunyadi-u.) 40. Telef. 20-09

Régi fogakat és
törött arany
fogakat
a legmagasabb
árban
veszek

Fromet Gancz
D'Moudjalled
vizsgázott fogász
ARAD. 14116
Bul. Reg. Ferd. 17.
Jászai főherceg-u 17.

Megjelent a
„Gyermekvédelmi Naptár“
az 1924. évre.

Tartalmazza a naptári részen
gondozás és táplálás népszerű
ismertetését.

Bolti ára 30 Lei.

Kiadja az Aradi Anya- és Gyermek-
védő Szövetség. Arad, Str. Gheorghe
Popa 7- 6404

Kapható minden jobb könyvkeres-
kedésben és a „Kelet“ hírlapiroda el-
árúsító helyein. — Vizonteladókra
30% árkedvezmény

Nagybani posztókereskedés.

1924 január 1-re egy-két szakmabeli
elárúsítót keres, akiknek hosszabb
gyakorlatuk van és önállóan képesek
elsőrangú házzakkal és nagybani vevők-
kel dolgozni. Működési bizonyítványok-
kal és fizetési igényekkel ellátott ajánlatok

Agentia de Publicitate
D. ADANIA Bucuresti
Str. Sarlada 4. cimen 6224
„ENGLAND“ jelige alatt küldendők.

Ujságmakulatura

5 kgr.-os cso-
magokban ::

kapható a kiadóhivatalban

Női téli felöltő ujdonságok legolcsóbban **PLESZ** ruhaáruházában Arad, szerezhetők be

Apró hirdetések.

Házasság.

HÁZASSÁG Keresünk bányai (SHS.) 43 éves, zsidó, elvált, magas ügyvéd részére, két nagy gyermekkel, gazdag, gyermektelen özvegyet, avagy megfelelő koru leányt, kellemes külsővel, jó háziasszonyt. Közvetítőik elfogadjainak. Kölcsönös titoktartás. Ajánlatok „Ügyvéd” jellegre Schmolka hirdető-irodába Novi-Sad Futoski put 2. SHS. kéretnek. 126

Alkalmazás.

VARRÓNÓ angol-francia munkát vállal, házhöz is megy. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6567

JÓRAVALÓ szakácsnő és kassza kis-asszony felvétetik. Minerva gyógyszer-tár, Arad. 14056

AUTOGÉN hegesztést szakszertűen vállal Kaiser és Roth, Arad, a főposta mellett. 6568

BENZIN égető lámpákat javít Kaiser és Roth Arad, a főposta mellett. 6569

TISZTESSÉGES mindenféle főzőleány felvétetik. Arad, Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 37. II. em. 4. 6573

LAMPAERNYŐK készítését, valamint filé munkát vállalok. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 1500

URINÖT keresek nagyobb leánykák mellé, mint nevelőnő és anyahelyettes. Zongorázni tudók és idegen nyelvtudás előnyben. Fenyves Józsefné Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) déli órákban. 13585

MODERN parkirozásokat vállal Pricha József Arad IV., Str. Corneli Leucuta 52. 5837

KERESKEDELMIT végzett nőtlen, keresztény fiatalember, ki mindhárom nyelvet szóban és írásban bírja. közel vidéki uradalom gazdasági irodájába mielőbbi belépésre kerestetik. Másolati bizonyítványokkal felszerelt folyamodványt „Uradalom” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 6465

HÁZVEZETŐNÖT keres egyszerű háztartásozó puztára nőtlen intéző. Ajánlatokat Intézőség, Beliu. 6524

BŐRKERESKEDŐ segéd azonnal felvétetik Merkler Pál bőrkereskedő Arad, Str. Colonel Paulian. 6542

SZAKÁCSNŐ idősebb, felvétetik Havas Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 7. 6547

ZORGALMAS MINDENEST keres kis család. Arad, Bulv. Regele Ferdinand 45. 6557

GAZDASÁGI ISZÁN, vagy gazdasági állást keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6555

SEGÉD textil nagykereskedésbe felvétetik. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6545

IRODISTANÓ gyakorlattal, aki német nyelvet is bírja, alkalmazást nyer Kovács Soma Társánál Arad. 14055

Értékes.

EGY szoba, konyha butorral együtt eladó. Levelek „Tiszta” jellegre a Bányai hírlap-irodába Timişoara (Temesvár.) 157

Olcsóbban vásárolhat mint bárhol

férfi-inget, harisnyát, kezyüt és trikóárut **SZÜCS-nél** Aradon a motorálomással szemben. C

BUTOROZOTT szobát keresek a belvárosban azonnalra, lehetőleg fürdőszoba használatra. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 6522

MUNKÁSNAK egy külvárosi szobát keresünk bérbe havi 250 lejért. Cimeket Aradi Közlöny kiadójába „Kvartély” jellegre. 14055

Vétel és eladás.

HÁLÓSZOBA, uriszoba, ebédlő és özszekező perzsaszőnyegek, ágy elé való szőnyeg, szőnyeg, szőnyeg, nyest boa, fekete róka muff, utazóbunda, férfi és női aranyóra, ezüst tárgyak, ezüst kanalak, antik szalon, antik etazser, antik tárgyak, dísztárgyak, villany csillár, ágyterítő, kézimunkák, fehérneműek, téli kabátok, stb. eladó. Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. emelet jobbra. 1000

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyeget, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

EGY DARAB komplett daráló, egy darab benzín motor 6 HP. eladó. Kaiser és Roth cég Arad, a főposta mellett. 6570

ELADÓ két cséplőgarnitúra, egy Hoffher és Schranz, egy Máv. Dokmanov Dusan, Arad-Gáj, Str. Fántánei 89. 6571

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 13629

KABAT velourok 395 Leiért Hirsch és Szénásinál Arad, Bulevardul Regele Ferdinand (József főherceg-ut.) 6561

JO FÜTHETŐ vaskályha eladó. Str. Joan Calvin 1. 6527

ELADO. Téli kabátok, vadász, zsaket öltönyök, kalocsni, esőköpeny, bricsesz nadrág, ingek, mellények, leánykakat 43. cipők Str. Mocioni (Orozy) 23. 6564

HÁLÓSZOBA eladó Ciontea No. 8. (Pöitenberg) 6. 6558

EGY jökarban levő fürdőkád melegítővel együtt eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 6556

KÉZIMUNKÁHOZ legszebb előrajzolásokat Ernest kézimunka üzletében Aradon, színház mögött készülnék. 5088

MOTOREKE, motorfűrész, benzinmotorok, malomszerek, gépiüzemi cikkek, gyári raktár Kovács Soma és Társa Arad. 6560

GYÖNYÖRÜ Argamen szőnyeg 400x500 cm. nagyságban eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 6566

Női kabátok és kelmék legolcsóbb bevásárlási forrása

LISSEM Sándor divatszalon, Arad, Piața A. Iancu (Szabadság-tér) 2. Legjobb zsemper pamukok és selymek minden színben érkezők, hol kapható még harisnyák, kezyük, téli áruk, csipkék és rövidárak **I. Poppernál** Str. Metianu, Hunyadi-palota. 6352

Rheumát, köszvényt
biztos sikerrel gyógyít:
a SIMAY-féle vizgyógyintézet
szénsavas- és kénes fürdője.
NYITVA: férfiaknak reggel 7-től d. u. 1/2 3-ig nőknek délután 2-től 6 óráig. 3383

Vertex

5462

ANTIK BUTOROK, modern és régi festmények, perzsaszőnyegek, műtárgyak, antik üveg és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki meghívásra kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak megjelölésével Szépművészeti Szalon Arad Ortutay-palota címre küldendők. 13573

KLASSZIKUS Regénytárt, Jókai összes műveit, Lexikont vásárol Knieszer papirkereskedő Arad, Strada Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 13565

VESZEK könyveket magas áron. Ajánlom 110.000 kötetes kölcsönkönyvtáramat. Krausz Paulina, színház-épület. 5426

SIRKOSZOROK, alkalmi virágkötészet Pricha Józsefné Arad IV., Str. Corneli Leucuta 52. 5838

HAJAT vesz, megfakult hajmunkák festését vállalja Fischer modern hajmunka vállalata Arad, Str. Mărășesti (Kossuth-utca) 58. 6417

EGY hosszú, valódi perzsakabát eladó. Megtekinthető Arad, Strada General Berthelot 6. (Atzél Péter-utca 3.) emeleten. 6508

IRÓASZTAL, álló tükör, kopirprés, stb. eladó. Str. Consistorului 46. (Batthyány-utca 7.) 6526

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

Ingtalan.

ARAD. MOSOTZY-TELEPEN Str. Pache Protopopescu (Bethlen-utca) 11. számú két szobás ház eladó. 6538

ARAD Str. MUCIU Sevoia 24 (Hajó-u.) ház nagytelekkel, elfoglalható kétszobás lakással, nyolc lónak istállóval eladó. 6565

Hajlétek.

ÜZLETHELYISÉGET megvételre keresek Piața Avram Iancu, vagy Bulev. Regina Marian. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6546

Oktatás.

ROMÁN tanárnő csoportoknak román-francia, német órákat ad. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6333

Ellátás.

EGY, vagy két urlember teljes ellátást kaphat. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6563

URL emberek részére jó házi koszt kapható a belvárosban. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6564

Különféle.

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elcsajátítható állandó varró- és szabásati tanfolyam Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) udvari feljárattal, II. em. 6553

ELVESZETT folyó hó 9-én Aradon az állomástól a Központi-szállodáig egy pénztárca, Lupu főhadnagy nevére szóló igazolványokkal együtt. Megtalálóját kérem, adja le a pénzügyigazgatásnál levő határmegállapító bizottsághoz. Megtalálójára 500 lei jutalomban részesül. 14056

Motoreke (Traktor) Hansa Lloyd 40 HP. 4 ekével, kifogástalan állapotban, ugyanott egy erős nagy **strávkocsi** eladó. Arad, Str. Th. Ciontea 27. (Pöitenberg Ernő-utca) 13. 6574

„EGOL” cipőkrém, kékítő, fémtisztító felülmulhatatlan minőségben már 1 drb. vételnél is gyári áron kapható: **MERCEDES-nél, ARAD.**

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálat.